

Пазари ▶ 14

За втори пореден месец продажбите на нови автомобили растат

Новини ▶ 8-9

НАП запечата 166 бензиностанции в първия ден от проверките



Пари BONNIER
pari.bg

Сряда

12 януари 2011, брой 8 (5067)

USD/BGN: 1.51053

▼ -0.35%

Българска народна банка

EUR/USD: 1.29480

▲ +0.35%

Българска народна банка

Sofix: 364.65

▲ +0.81%

Българска фондова борса

BG40: 117.99

▼ -1.06%

Българска фондова борса

цена 1.50 лева

9 770861 560012 >

ШАП И УЖАС В ХРАНИТЕЛНАТА ИНДУСТРИЯ

Поне 150 производители на млечни и месни продукти останаха извън пазара, а всички големи търговски вериги изцяло спряха доставките от Югоизточна България заради откритите 37 заразени животни

▶ 12-13



СИМКА BLOOMBERG

Коментар ▶ 2

Дългоочакваната проверка на "М-Тел"



Тема на деня ▶ 4-5

Спринтът на развиващите се държави

Компании ▶

"Икономедиа" продаде печатницата си



2 РЕДАКЦИОННА



Печеливш
Норберт Райтхофер



"БМВ груп" отчете двуцифрен ръст на продажбите си през 2010 г. Компанията, която се управлява от Норберт Райтхофер, е направила 1 461 166 доставки от марките БМВ, "Мини" и "Ролс-Ройс" за 2010 г., което е ръст от 13.1% спрямо предходната година. Продажбите на марката BMW отбелязват ръст от 14.6% и достигат 1 224 280 доставки.



Губещ
Стивън Хестър



Royal Bank of Scotland (RBS) с главен изп. директор Стивън Хестър беше глобена с общо 2.8 млн. паунда (3.4 млн. EUR) заради неуспеха да намерят адекватно решение на жалбите на клиентите. От управлението за финансовите пазари на Великобритания FSA съобщиха, че персоналет и ръководството на RBS и клонът ѝ NatWest нямат адекватно обучение, за да се справят по най-добрия начин с клиентските жалби.

Мнения

► **По темата: Шоубизнесът не помага на земеделието.** Замазват се истинските проблеми в земеделието. Всички виждаме западането на селското стопанство. Хората бягат от село, а вносителите ни внасят всякакви отпазъци, които биват преработени и поднесени като деликатес. Само случаят с Калинка беше достатъчен, за да хвърли светлина върху безхаберие то на новите властимащи.

Съсела

► Да кажем и за резултата от тази борба: поскъпване, и то чувствително, на месни и млечни продукти, наред е и хлябът, може и олиото... Държавната намеса със или без стандарти не е полезна.

ГЕРБавия



Коментар

Дългоочакваната проверка на "М-Тел"

Пламен Димитров
plamen.dimitrov@pari.bg



„Трите оператора трябва да разберат, че най-голяма изгода от коректно и дружелюбно отношение с клиентите ще имат самите те

Комисията за защита на потребителите обяви, че започва проверка на мобилния оператор "М-Тел" заради сигнали и жалби от потребители на компанията. Най-често срещаните оплаквания са за неполучени сметки, неиздаване на данъчни фактури в срок, непредоставяне на услугата "кредитен лимит" и редица други. Много клиенти на телекома подозират, че сметките им се надписват или са били таксувани два пъти за една и съща услуга. "М-Тел" отговори, че ще окаже пълно съдействие на комисията, но пък настоява, че по-голямата част от споменатите трудности вече са преодолени.

За съжаление това не е изолиран проблем. Добре известен факт е, че от месеци телекомуникационната компания с най-много клиенти у нас има сериозни проблеми със системата си за плащания. Потребители разказват за изключени телефони, които получават сметки, идентични с тези от предни периоди. Неуредиците обаче не са само при "М-Тел". Клиенти на Globul се жалват, че получават сметки за закрити номера на починали хора или че са им наложени огромни глоби за просрочени задължения от 0.01 лв., нередко породени от недоглеждане на касиери. Хора, ползващи услугите на Vivacom, пък се оплакват, че често фактури изобщо не са им изпращани.

Проблемите в последно време надхвърлят границите на разумно допустимото и започват да се превръщат в епидемия. В България мобилните услуги са много популярни - проникването на мобилните услуги у нас в момента надхвърля 140%. Хората искат да ползват мобилните си телефони, но се чувстват ограничени от самите компании, които предоставят тези услуги. Ние обаче освен това ценим и собствените си пари и настояваме срещу тях да получаваме коректно услугите, за които си плащаме.

Моделът, при който конкуренцията между трите оператора ще реши всички проблеми на телекомуникационния пазар, просто не се реализира. Услугите им са сходни, цените - също. Макар те да не са се картелирали, за обикновения наблюдател разликите между тях изглеждат чисто козметични. Това не им пречи да си подливат вода един на друг, разбира се. Болна тема е въпросът за автоматичното продължаване на договорите за абонамент. В момента всеки договор се подновява по подразбиране на следващия ден след изтичането му за период от поне една година. За да прекрати взаимоотношенията си с даден оператор, клиентът трябва да се яви в офис на компанията в точния ден на изтичане на договора и изрично да заяви желанието си за неговото прекъсване.

Често обаче потребителите не са предупреждавани за изтичането на срока на договора. Мнозина смятат, че неофициалната цел на тези клаузи е на клиентите да се пречи да сменят доставчика си.

През юни миналата година бившият омбудсман на републиката Гиньо Ганев констатира, че по този начин операторите нарушават правото на избор на клиентите си, прилагат несправедливи клаузи и оказват негативно влияние върху икономическото поведение на потребителите. Ганев препоръча подобно автоматично подновяване да отпадне. Телекомите настояват, че тези клаузи са създадени единствено за улеснение на клиентите и за запазване на преференции. Единствено Vivacom се изказа против автоподновяването.

Трите оператора трябва да разберат, че най-голяма изгода от коректно и дружелюбно отношение с клиентите ще имат самите те. В общественото пространство вече се чуват гласове за бойкот, протести, подписки и митинги. Не е нужно да се стига дотам. Дайте ни лесна преносимост на номерата, дайте ни възможност за едномесечно предизвестие за прекратяване на договор без неустойки и ще се убедите, че това ще работи и във ваша полза. □

pari.bg Топ 3

1 Втори пореден месечен ръст в продажбите нови автомобили. През декември 2010 г. сделките с нови леки коли са с близо 13% спрямо същия месец на 2009 г.

2 "ТЕЦ Варна" ще бъде модернизирана, няма да се продава. От енергийното дружество все още нямат предложение от държавата за изкупуване на миноритарния ѝ дял.

3 ЧЕЗ одобряват идеята за "такса мощност". Очаква се до края на февруари да бъде ясно и конкретното предложение.

Пари
НАЦИОНАЛЕН БИЗНЕСВСЕКИДНЕВНИК
WWW.PARI.BG
УЛ. КНЯЗ БОРИС I №161
София 1202
e-mail: office@pari.bg
информация: 4395800
Издава
Бизнес Медиа Груп ЕАД,
част от Bonnier Business Press

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР И ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Лилия АПОСТОЛОВА
4395802
lilia.apostolova@pari.bg
МЕНИДЖЪР РЕКЛАМА
Станислава АТАНАСОВА
4395851
stanislava.atanaska@pari.bg

РЕДАКЦИОНЕН ЕКИП
Зам. главен редактор
Иван БЕДРОВ - 4395838
ivan.bedrov@pari.bg

Визуален редактор
Албена ПИНО - 4395845
albena.pino@pari.bg

ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ
Филупа РАДИОНОВА - 4395866
philippa.radionova@pari.bg
Дарина ЧЕРКЕЗОВА - 4395877
darina.cherkezova@pari.bg
Красимира ЯНЕВА - 4395876
krasimira.yaneva@pari.bg
Ани КОДЖАИВАНОВА - 4395845
ani.kodzhaivanova@pari.bg

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ
Мирослав ИВАНОВ - 4395894
miroslav.ivanov@pari.bg

Атанас ХРИСТОВ - 4395818
atanas.hristov@pari.bg
Георги ГЕОРГИЕВ - 4395868
georgi.georgiev@pari.bg
Георги ПАНАЙОТОВ - 4395871
georgi.panayotov@pari.bg
Пламен ДИМИТРОВ - 4395857
plamen.dimitrov@pari.bg

ТЕНДЕНЦИИ
Билиана ВАЧЕВА - 4395866
biliana.vacheva@pari.bg
Рагостина МАРКОВА - 4395860
radostina.markova@pari.bg

Елена ПЕТКОВА - 4395857
elena.petkova@pari.bg
Рагослава ДИМИТРОВА - 4395823
radoslava.dimitrova@pari.bg
Теодора МУСЕВА - 4395876
teodora.mousseva@pari.bg

PARI.BG
Мария ВЕРОМИРОВА - 4395865
maria.veromirova@pari.bg
Иглика ФИЛИПОВА - 4395867
iglika.philipova@pari.bg
Елена ПУЛЧЕВА - 4395877
elina.pulcheva@pari.bg

ФОТОРЕДАКТОР
Марина АНГЕЛОВА - 4395879
marina.angelova@pari.bg
ДОКУМЕНТАЦИЯ - 4395884
РЕКЛАМА - 4395872, 4395891
факс 4395826
АБОНАМЕНТ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ
4395835, 43 95 836
СЧЕТОВОДСТВО - 4395815
ПЕЧАТ: Печатница София ЕООД
ISSN 0861-5608

BONNIER

Цитат

” Препоръките към България за Шенген не са драматични. Има някои проблеми по отношение на сухопътната граница, но те не са толкова сериозни

► Говорителят на МВНР **Весела Чернева** за резултата от проверката на работната група за Шенген

**Безработица**

9.24

► процента е равнището на безработицата през декември по данни на Агенцията по заетостта, което е с 0.17 пункта повече спрямо ноември и с 0.11 пункта повече на годишна база

Коментар

Болезнено бавният напредък

В началото на “Под игото” чорбаджи Марко настоява децата му да не се държат като Анко Разпопчето, който се сгъвал от срам при вида на човек, облечен по европейската мода. Чорбаджи Марко е прогресивен за времето си човек - иска да образова децата си и вероятно дори да ги облече по въпросната европейска мода. Но добре разбира, че освен панталон от черно сукно децата му трябва да носят и някакво достойнство.

В старата френска комедия “Вечеря за глупаци” група колеги имат навика да организират вечери, на които канят по някой умопомрачителен глупак, на когото да се надсмиват. По времето на филма поканеният глупак прави толкова поразии, че главният герой накрая дълбоко съжалява за избора си.

Преди няколко дни френският вестник “Монд” излезе с (вероятно по своите разбирания) фино подигравателна статия, озаглавена “Когато България поеме председателството на ЕС”. В нея се разказва за недотам изисканото поведение на българския министър-председател, подчертава се непоносимостта му към вратовръзки и мимоходом се споменават някои от най-фрапантните му изказвания. Статията наславя председателя, че председателството на България (планувано за 2018 г.) ще е трагикомедия, която Европа ще трябва да преглътне, и завършва с препоръка: “Поне да се позабавляваме”. Във вечерята на вестник “Монд” на България се пада ролята на глупака.

Голяма част от българските медии и социални мрежи реагираха като Анко

Никола Пенев
nikola@nicodile.eu



” Проява на краен песимизъм би било да смятаме, че в следващите седем години страната няма да се приближи към европейските стандарти

Разпопчето - с наведен в земята поглед и шепот: “Вижте какво мислят на Запад за нас”. Все едно мнението на в. “Монд” задължително е това на цяла Западна Европа и все едно е задължително меродавно.

Голяма част от болезнено бавния напредък на България се дължи на натиск от Запад. Без “окуражававане” от страна на ЕС, САЩ и НАТО много от най-важните промени в България нямаше да се случат. Каго няколко примера: фискалната стабилност, сравнително ниските данъци и известното подобрене в инфраструктурата. Вероятно за премиер щяхме да имаме някой от братята Галеви. Затова и е естествено критиката откъм Париж или Берлин да ни кара да се замислим накъде вървим като държава и общество. Но това само преди критиката да мине в откровена подигравка.

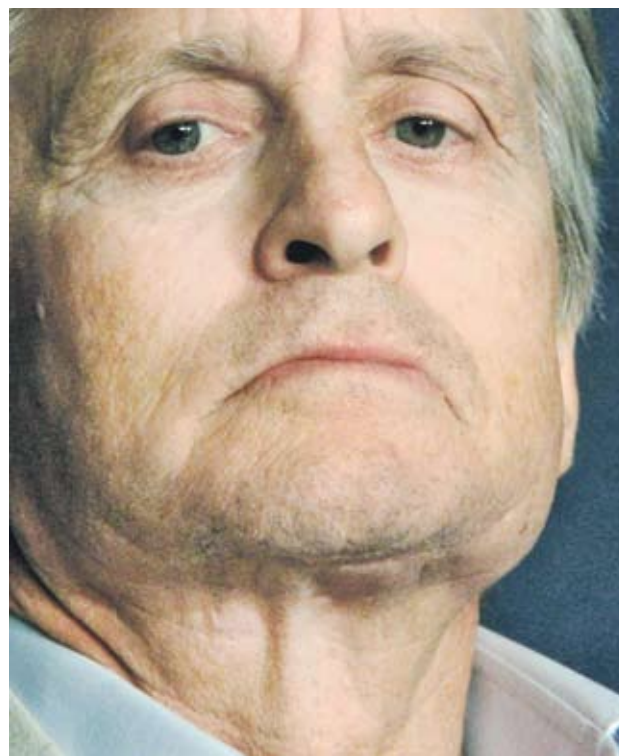
Отношението на в. “Монд” е несправедливо и обидно. Във време, в което текущата страна, пред-

седател на Европейския съюз - Унгария, ограничава свободата на словото, пет от старите членки - Гърция, Ирландия, Испания, Португалия и Белгия, са на или отвъд ръба на фалита, италианският министър-председател се забърква в сексскандали с малолетни, а самата Франция практикува държавен расизъм срещу циганите, надсмиването над бъдещото българско председателство (планирано за 2018-а) е просто неуместно.

Публикацията удобно прави няколко неверни предположения. Имайки предвид малобройните успехи на правителството и факта, че в България не преизбираме, шансът Бойко Борисов да води правителството през 2018-а е нищожен. Нещо повече, въпреки като цяло безумната политика на последните няколко правителства от много години насам България все пак бавно, но се движи напред. Проява на краен песимизъм би било да смятаме, че в следващите седем години страната няма да се приближи към европейските стандарти - икономически, политически и социални.

Този напредък, за добро или за лошо, няма как да се случи без препоръките на Запада. Но от друга страна, България никога няма да излезе от ролята на бавно развиващо се дете, ако приема всеки коментар и нападка с печално примирение. Разделянето на едно от другото е вероятно най-важната задача в тези седем години. Разбира се, би помогнало и ако министър-председателят се научи да носи вратовръзки.

*Никола Пенев е доктор по математика от Станфордския университет

Good news

► Майкъл Дъглас обяви, че е победил рака на гърлото, с който се бори от няколко месеца. В телевизионно интервю за NBC носител на “Оскар” съобщи, че тумора “вече го няма”. Той обаче ще продължи да бъде под наблюдение през следващите месеци. През август миналата година Дъглас съобщи, че има последен стадий на рак, и се подложи на химиотерапия, вследствие на което отслабна с 15 килограма. Актърът вече може да се храни и е нагдал с пет килограма

Открийте равновесието с ДСК Везни



Възползвайте се от възможността на инвестициите в договорен фонд в съчетание със сигурността на депозита:

- Инвестирайте 50% от средствата си в договорен фонд и 50% в срочен депозит;
- Получавате надбавка от 0,3% над лихвата по стандартните срочни депозити;
- Избирате срока на депозита – 6, 12, 24, 36 или 60 месеца.

Подробна информация за условията по смесения депозит „ДСК Везни“ може да получите от клоновете на Банка ДСК, които дистрибутират дялове на договорни фондове или на интернет страницата на Банка ДСК (www.dskbank.bg)

Call Center: 0700 10 375 и *2375 (*BDSK)

Смесен депозит ДСК Везни



банка ДСК
Доверието е взаимно

В броя четете още**Новини** ► **7**

УниКредит Булбанк очаква оптимизъм в икономиката, но не и край на кризата

**Компании** ► **11**

CEZ поиска държавата да й признае повече инвестиционни разходи

Спринтът на развиващите се

Ускореният растеж на т.нар. развиващи се държави е на път сериозно да размести класацията на най-богатите икономики в света

Публикуваните данни за търговския излишък на Китай през 2010 г. предизвикаха раздразнение от другата страна на Тихия океан. Съединените щати отново изразиха недоволството си от твърде бавното поскъпване на китайската валута юан. Официалните числа показват, че за цялата 2010 г. търговският излишък на азиатската държава възлиза на 183.1 млрд. USD. Това огромно число напомни на американците за собствените им проблеми по текущата сметка. Но докато в Китай числото е положително, в САЩ е отрицателно. Постоянно нарастващият бюджетен дефицит се превърна в хронично заболяване за САЩ през последните десет години.

Освен с лошата фискална политика на САЩ изминалото десетилетие ще бъде запомнено с това, че някои от така наречените развиващи се държави успяха да натрупат достатъчно икономическа мощ, с която успешно да се противопоставят на лидерите САЩ, Япония и страните от Западна Европа.

Затварянето на ножицата

При въвеждането на термина през 70-те години на миналия век нито икономисти, нито анализатори си даваха ясна сметка за реалния потенциал на държавите от

Георги Георгиев
georgi.georgiev@pari.bg



групата BRIC (Бразилия, Русия, Индия и Китай), макар да очакваха икономически подем. За десетте години на новото хилядолетие тези държави успяха да увеличат между три и шест пъти своя брутен вътрешен продукт (БВП), докато на богатите държави им бяха нужни повече от три десетилетия, за да постигнат подобен ръст.

Въвеждането на понятието развиващи се държави е станало необходимо, за да може да бъде заглушена празнината между най-богатите икономики и най-слабо развитите държави, известни като Третия свят в Африка, Латинска Америка и Южна Азия, която преди 40 години беше огромна. Според различните схващания и периоди в развитието на глобалната икономика развиващите се държави варират от 20 до 35. Резкият скок, който направи в своето развитие, доведе до немислимото - през 2010 г. Китай се превърна в третата по големина икономика след САЩ и Европейския съюз. Зад най-многолюдната

държава останаха Япония и Германия, които десетилетия наред заемаха първите места. В челната десетка влязоха и останалите държави от BRIC, измествайки държави като Испания, Австралия и Южна Корея.

Новите проблеми на старите

С настъпването на финансовата криза проблемите на обединена Европа и САЩ започнаха да се разкриват с пълна сила. Липсата на постоянни инвестиции в двете най-големи икономики даде шанс да се види реалната им задлъжнялост, която досега можеше да се скрие в огромния паричен поток. Внезапният крах на Lehman Brothers в САЩ през 2008 г. зала със студен душ инвеститорите, които до този момент си мислеха, че могат да надуват имотния балон до безкрай. Подобни проблеми имаха и държавите в Стара Европа, които обаче отделиха огромни суми и така успяха да спасят финансовите си институции.

Независимо че банките бяха спасени, някои държави изпаднаха в състояние да не може да обслужват външния си дълг и това беше поредният удар, който развитите държави понесоха в рамките само на три години. Гърция беше принудена да иска 110 млрд. EUR от МВФ и ЕС, след като стана ясно, че години наред е мамила

за бюджетния си дефицит, а регулаторните органи или са пропуснали това, или умишлено са прикривали измамите. Половин година по-късно Ирландия също беше поставена на колена, принудена да се моли за други 85 млрд. EUR. Пари, разбира се, имаше за всички, а Германия се превърна в донор за държавите с лоша финансова дисциплина.

Различните "развиващи се"

За разлика от тях развиващите се икономики влязоха в рецесията с бюджетни излишъци и излязоха много по-малко засегнати. Мерките, които Европа предприе за справяне с кризата, бяха много по-различни от тези, които новите пазари предприеха. Европа избра пътя на бюджетните съкращения и поглъщането на "токсични активи" от почти фалиралите банки, което, както се оказа по-късно, е само краткосрочно решение на проблемите. В същото време държави като Китай и Бразилия заложиха на реалната икономика. Парите, които Китай отпусна под формата на заеми, достигнаха 9.6 трлн. юан (1.4 трлн. USD) през 2009 г. и 7.5 трлн. юан през 2010 г.

За разлика от кухо наливаните средства за изкупуване на лоши кредити от страна на САЩ и Европа



► За разлика от заглъжнелите западноевропейци и

Китай и Бразилия избраха да вложат пари в инфраструктурни проекти. Това се оказа върното решение, което създаде работни места и донесе ръст на БВП от 9.1% през най-тежката кризисна година - 2009 г. За първото тримесечие на 2010 г. ръстът премина 11%, след което беше забавен умишлено заради увеличаващата се инфлация. При Бразилия кризата се усети по-осезаемо и рецесия наистина имаше, но огромното количество природни ресурси, с които разполага страната, доведоха до бързо излизане от спиралата на дефицита. В крайна сметка страната завърши 2010 г. с ръст на брутният вътрешен продукт от 7.1%.

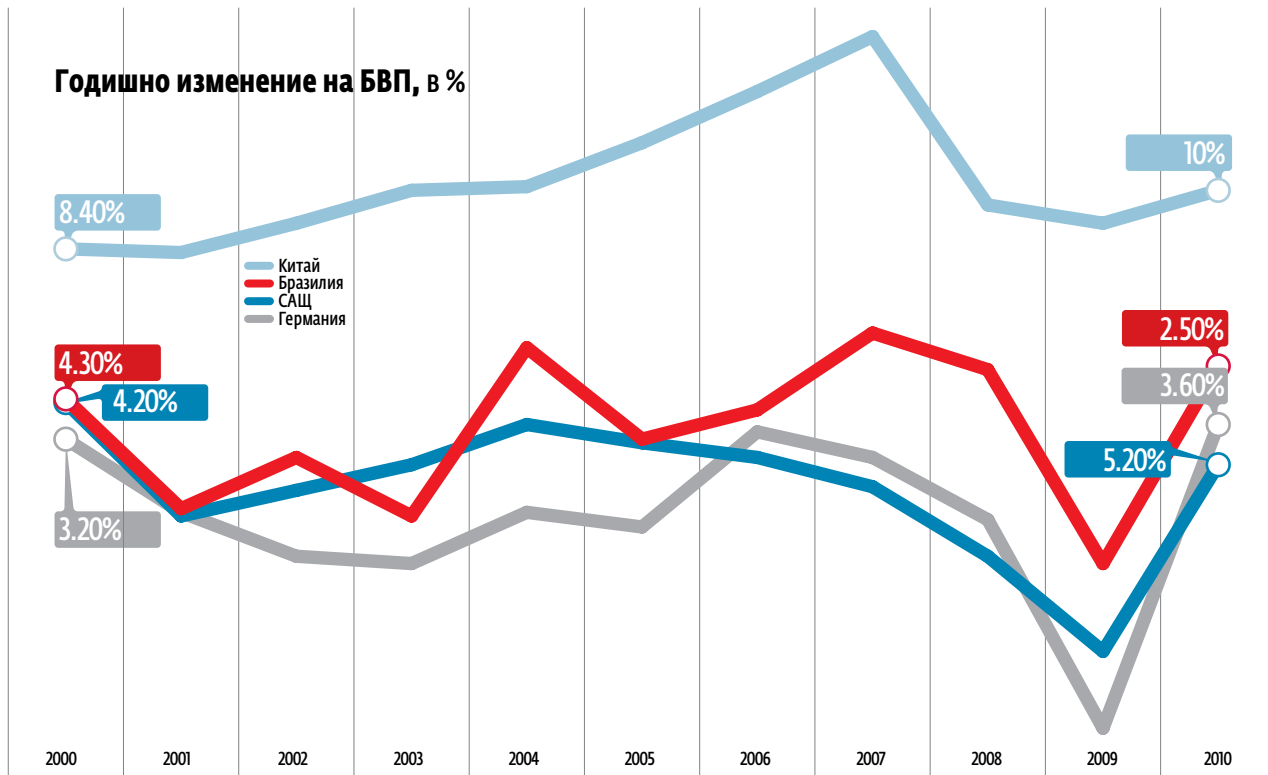
Прогнозите за нов рег

На фона на икономическите резултати неуверените стъпки на развитите държави в посока излизане от кризата започнаха да предизвикват "еретични" мисли у някои анализатори. Най-голямата счетоводна кантора в света, PricewaterhouseCoopers LLP, прогнозира, че до 2032 г. държавите от Г-7 ще бъдат изпреварени от нова група, наречена Emerging Seven (E-7). В нея ще влязат Китай, Индия, Бразилия, Русия, Индонезия и Турция. Също така анализаторите на компанията не

изключват варианта дотогава Китай да е изпреварил САЩ по показател БВП, ако запази среден темп на растеж от 9%. През 2010 г. азиатската държава изпревари друг свой основен конкурент - Япония, след като през 2007 г. се справи успешно с най-голямата икономика в Европа - Германия. Дори и Германия, която се справя най-добре с кризата от всички държави в Европа, ще продължи да изостава. Тя ще бъде изместена и от Бразилия, като това ще стане за две десетилетия, се посочва в доклада. Перспективите пред Индия също са добри. По показател брутен вътрешен продукт страната ще успее да изпревари Япония още преди 2030 г.

Два сценария за бъдещето

Макар заради огромното си население държавите в процес на развитие да не успеят да догонят Европа, САЩ и Япония, самият факт, че сегашните водещи икономики изостават с толкова много, говори за промяна в статуквото. В зависимост от политическата и социалната ситуация при претендентите икономистите виждат два варианта. При единия ще бъде последван моделът на "Азиатските тигри" - Хонконг, Сингапур, Южна Корея и



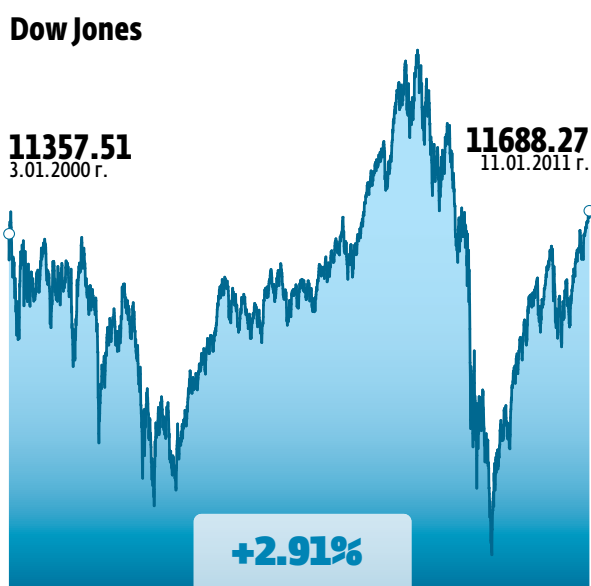
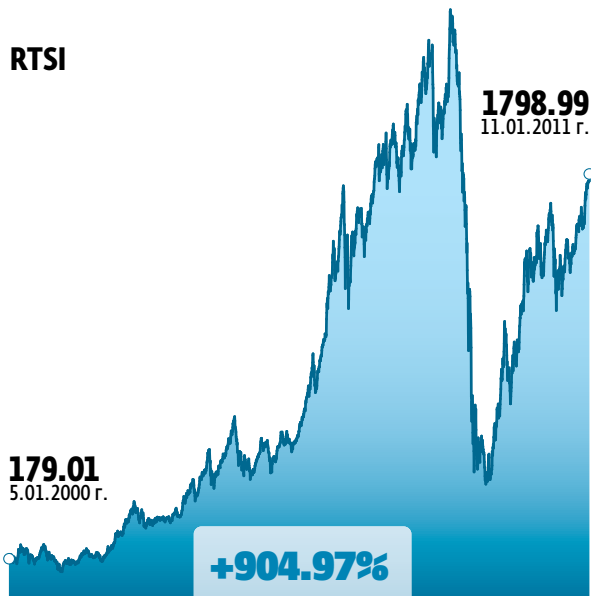


пестеливите германци гразданите на развиващите се гържави прогължават да харчат, с което движат икономиката напред

СНИМКА BLOOMBERG

Тайван. В периода между 1960 до 1990 г. четирите държави отчитаха двуцифрен икономически растеж, но през 1997-1998 г. преживяха икономически трус заради огромните разходи по обслужване на дълговете и неравномерното разпределение на богатството. При другия вариант държавите от Е-7 поддържат стабилен икономически растеж от порядъка на 5 до 7% и инфлация близо до 3%, с което се превръщат в главни действащи лица на икономическата сцена.

Независимо от сценария обаче много ясно може да се види, че Западът не е доволен от новия ред. Към новите пазари се отправят редица упреци, че поддържат валутите си изкуствено занижени, с което печелят търговско предимство. За анализаторите обаче това са единствено оправдания, които да прикрият моментната немощ на старите величия. Не е лъжа обаче и фактът, че докато на Запад трупаха дългове в опита си да поддържат жизнен стандарт, страните, които доскоро се намираха в комунистическия блок или са били раздирани от военни конфликти, успяваха да избегнат голямата задлъжнялост, което в момента е основният проблем както на Европа, така и на САЩ. □



Държавите от BRIC* печелят битката и на борсовия фронт

Руският борсов индекс RTS е регистрирал близо 900% ръст от началото на 2000 г. досега, а индийският BSE Sensex - 280%

Един от най-ясните индикатори за икономическото състояние на една държава несъмнено е фондовата борса. Движението на индексите много ясно показва състоянието на компаниите, както и доверието на инвеститорите към пазарите. Когато се направи сравнение между движението на индексите през изминалите десет години, много ясно се вижда разликата в доверието при развитите държави и развиващите се. Ако приемем борсовите измерители като показател за икономическото състояние, става ясно, че Япония е загубила голяма част от инвеститорското доверие. От началото на новия век индексът на сините чипове Nikkei 225 се е разделил с 44% от стойността си и от 18 542.55 пункта в началото

на 2000 г. стойността му се срива до 10 228.92 пункта в края на 2010 г. През 80-те години на миналия век курсът на акциите на японските корпорации нараства с 20-30% годишно, като в периода 1986-1989 г. стойността на японските акции се увеличава три пъти. През 1989 г. сумарната капитализация на японските компании е шест пъти по-висока, отколкото през 1980 г., и 17 пъти по-висока, отколкото през 1970 г. За 40 години, от 1949 до 1989 г., акциите на Токийската фондова борса нарастват 200 пъти. Още в първите дни на 1990 г. обаче балонът около акциите на технологичните компании се пука и книгата се сриват с 38% до края на годината.

За разлика от Токио борсовите индекси в САЩ и Европа успяват да се задържат над нивото отпреди десет години. Независимо от това обаче промяната на Dow Jones е едва с 5% нагоре, което означава едно загубено десетилетие. За сравнение германският индекс DAX, претеглен за

същия период, бележи още по-малък ръст - 2%.

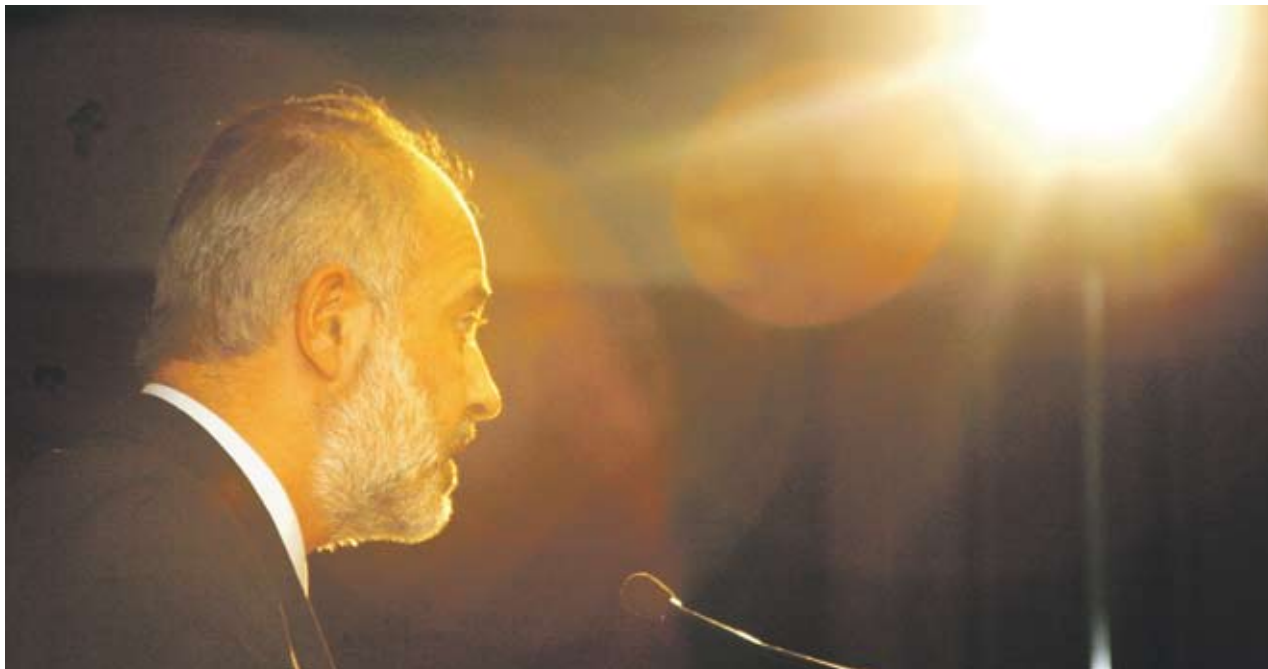
Съвсем на другия полюс са водещите индекси при "развиващите се пазари". Най-фрапиращ е ръстът на борсата в Русия, където индексът RTS отчете ръст от близо 900% и от 179.01 пункта в началото на 2000 г. се покачи до 1770.28 пункта в края на декември 2010 г. Икономическият подем на най-голямата държава в света съвпада точно с идването на власт на Владимир Путин. Предишното управление на страната претърпя абсолютен крах в борбата с корупцията и престъпността, което доведе до почти нулев ръст на индекса за петте години от отварянето му през 1995 г. Най-слабо от държавите в BRIC се представи Китай. Борсовият индекс Shanghai Composite се покачи с "едва" 99% за този период, докато индийският измерител BSE Sensex отчете покачване от 280%. □

* В групата BRIC влизат Бразилия, Русия, Индия и Китай

72 предприятия дължат 19 млн. лв. за заплати

Пътна фирма забавила възнагражденията с 1 година заради неплащане от страна на държавата

72 предприятия в страната дължат общо 19 млн. лв. на работниците си за заплати. „Сред най-големите длъжници са „Автомагистрала Черно море“ град Шумен, ВМЗ Сопот и „Леденика“, съобщи социалният министър Тотю Младенов пред bTV. Главната инспекция по труда обяви, че крайният срок, в който фирмите трябва да се издължат изцяло или поне да започнат да се разплащат с работниците, е 31 януари. По всяка вероятност на прокуратурата ще бъдат дадени само тези фирми, които не са започнали да погасяват задълженията си. От Главната инспекция по труда отказаха да предоставят пълния списък с фирмите длъжници и конкретните суми, които трябва да бъдат платени на работещите.



► **Социалният министър Тотю Младенов се закани, че ще даде на прокуратурата фирмите, които не са се издължили на работниците си**

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

Порочният кръг

„Забавили сме заплатите на работниците си с 3 месеца и едва ли ще успеем да се издължим в указания срок“, призна заместник-директорът по икономическите въпроси в „АМ Черно море“ Петя Стоянова. Тя е изпратила писмо до социалния министър, в което е обяснила, че класацията на най-големите длъжници за заплати трябва да се прави по друг начин. „Трябва да се обявя-

ват задълженията на едно лице, защото нашата фирма има над 800 служители със средна работна заплата от 700 лв. Затова ние излизаме винаги начело в класацията. Ако една фирма има само 200 души персонал, тя естествено ще има по-малки задължения за същия период като нашия, но е възможно там заплати да не са плащани от 1 година например“, обясни Стоянова.

Тя призна, че фирмата

има финансови затруднения и дори е имало период, в който забавянето на заплатите е било с 1 година. То обаче е наваксано, защото „АМ Черно море“ е получила преди няколко месеца 10 млн. лв. по механизма за разплащане на държавата чрез Българската банка за развитие. „Негативите остават за фирмите изпълнители при забавяне на плащанията от държавата“, смята Сто-

янова. Тя обаче твърди, че няма отлив на работници от пътнотроителната фирма, дори имало много желаещи да започнат работа там.

Държавата вече си плащала редовно за изпълняваните поръчки. „Трябва ни време, за да повишим оборотите и печалбата и да наваксаем със забавените плащания към работниците. Държавата 3 години е в криза, а те очакват във фирмите да нямат проблеми“, коментира иконо-

мическият директор в „АМ Черно море“. Тя обясни, че фирмата строи пътен обект между Бургас и Малко Търново заедно с друга фирма в консорциум и спечелила обществена поръчка за зимно поддържане на област Русе и довършва в Шумен обект по програма ИСПА.

Влегеняването на „Леденика“

Мездренската пивоварна „Леденика“, собственост

на „Леденика и ММ“ АД, също е сред големите длъжници. От инспекцията по труда съобщиха, че често налагат глоби на фирмата заради неспазване на Кодекса на труда. През февруари миналата година шефът на Агенция „Митници“ Ваньо Танов отне лиценза за данъчен склад за производство и складиране на акцизни стоки на бирената фабрика в Мездра, а след това получи временно разрешително за производство на бира, за да изпълни вече подадени заявки. В интернет сайтове работили в „Леденика“ се оплакват от лошо отношение на шефовете си и от забавяне на заплати.

През 2004 г. компанията „Леденика“ е била изключена от Съюза на пивоварите заради несъобразяване с принципите, заложили в устава на сдружението. Според Търговския регистър обаче част от предприятието е заложила в СИБАНК за 2 млн. лв. Заложени са и търговските марки „Варненско светло 18844“, „Леденика“, „ММ“ и „Ledeniika beer“. В. „Пари“ не успя да се свърже с никого от ръководството на дружеството, който да коментира забавянето на заплатите и кога ще бъдат изплатени.

Красимира Янева

Ваньо Танов потвърди за редовни опити на ГЕРБ да кадрува в митниците

В МВР е назначена вътрешна проверка за СРС-тата, а СДС иска законодателни промени за използването им

Директорът на Агенция „Митници“ Ваньо Танов потвърди, че представители на ГЕРБ редовно са се опитвали да кадруват в митниците. Той обаче отрече да е имало опити депутати или министри да сложат ръка върху контрабандните канали. По думите му той е получавал както телефонни обаждания, така и автобиографии, които да разглежда. Те са идвали от повечето парламентарни партии както от управляващата, така и от опозицията, каза Танов.

Междувременно вътрешният министър Цветан Цветанов съобщи, че МВР вече е започнало вътрешна

„Борисов не подслушва, той няма тези нито права, нито възможности. Прокуратурата го прави чрез искане и задължително с подпис на съдия

Бойко Борисов, министър-председател

проверка за разпространените записи от телефонни разговори на Танов с министри и депутати от ГЕРБ. По думите му не е ясно дали изнесените вече аудиозаписи и стенограми представляват специални разузнавателни средства (СРС), или са частни записи. Въпреки това са предприети мерки за ограничаване изтичането на информация, каза министър Цветанов и за пореден път

потвърди, че законът се спазва.

СРС като реклама

Разпространяването на СРС-та започна миналата седмица, като последните записи улличиха председателите на две парламентарни комисии Менда Стоянова и Искра Фидосова в оказване на кадрови натиск върху Танов. Премиерът Бойко Борисов определи СРС-тата като силна реклама на управлението на ГЕРБ, тъй като са доказали, че не се правят такива назначения. Според него Фидосова не е лобирала пред Танов, а само е попитала как се е справил на конкурса човек от нейната област. Това не било проблем, след като въпросният човек не е бил назначен заради ниска оценка. През миналата седмица Борисов потвърди, че върху шефа на митниците е бил оказван натиск, като посочи и името на Фидосова.



► **Ваньо Танов не скри, че не изпитва топли чувства към вътрешния министър Цветан Цветанов, но отрече да има „война“ между митниците и МВР**

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Законови промени

От СДС обаче вече подготвят предложения за законодателни промени за СРС-тата и електронните съобщения. Конкретните идеи ще бъдат обсъдени с останалите политически сили и представители на гражданските структури, обясни депутатът от Синята коалиция и член на антикорупционната комисия Димо Гяуров. По думите му един от възможните варианти е да се въведе едномесечен срок след разрешението за използване на СРС-та, в който да може да се разглеждат резултатите и да се прави вторична преценка доколко са основателни.

Днес парламентарната подкомисия за контрол на ползването на специални разузнавателни средства трябва да вземе решение за проучване на скандала със записите на разговорите.

Мария Веромирова

УниКредит Булбанк очаква ОПТИМИЗЪМ В ИКОНОМИКАТА, но не и край на кризата

Икономистите на банката прогнозираха растеж за тази година, но предупредиха, че все още е рано да се обяви край на кризата

Оптимизмът за развитието на икономиката започва да се възвръща, смятат икономистите на УниКредит Булбанк. Според главния икономист на банката Кристофор Павлов икономиката на България ще расте през тази година, но въпреки това няма да достигне прогнозите на правителството, което записа прогноза за растеж от 3.6%. Той представи прогнозите на банката за развитието на икономиката през годината по време на среща на Евроклуба към Българската търговско-промишлена палата. По думите на Павлов потреблението ще остане свито, защото домакинствата все още са притеснени, а пазарът на труда ще остане нестабилен. В момента перспективата за растеж на БВП се подобрява, публичните финанси остават стабилни, а темповете на усвояване на средствата от Европейския съюз се ускоряват, смятат икономистите на банката. Според тях всичко това кара инвеститорите да пренебрегват новини, които ги правеха много нервни само преди година. „Все пак трябва да си даваме сметка, че е рано да теглим чертата и да започнем да говорим за кризата като за завърши-



„Трябва да си даваме сметка, че е рано да теглим чертата и да започнем да говорим за кризата като за завършила

Кристофор Павлов,
главен икономист на УниКредит
Булбанк

► Потреблението ще остане свито, защото домакинствата ще продължат да спестяват, вместо да купуват, обясняват от УниКредит Булбанк

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

ла”, коментира Кристофор Павлов. По думите му процесът на възстановяване остава крехък, въпреки това обаче оптимизмът е оправдан.

Добри новини

„Брутният вътрешен продукт нарасна до 0.7%, което беше достатъчно растежът на годишна база да е положителен. Износът набра допълнителна

инерция, което означава възстановяване на конкурентоспособността на промишлеността”, обясни Кристофор Павлов. Добрите новини според УниКредит Булбанк се крият и в доброто развитие на промишлените предприятия, и във връщането на бизнес доверието на представителите на индустриалния сектор.

Кристофор Павлов виж-

да положителни сигнали и при инвестициите. „По-голямата част от рисковете, които плашеха инвеститорите на старта на кризата, не се материализираха”, коментира Павлов. Въпреки това обаче очакванията на икономистите на банката са, че и през тази година инвестициите ще останат доста под нивата от 2008 г. Една от причините е,

че все още има много незаети мощности. Кристофор Павлов каза, че те са около 25-30% в зависимост от сектора.

Стресът на домакинствата

Според Кристофор Павлов, ако някои сектори вече се подобряват, при домакинствата все още се усеща несигурност. „Докато новините за експорт-

но ориентираните сектори се подобряват и така се потвърждава, че около една трета от икономиката вече е извън червената зона, данните за сектора на домакинствата не са толкова обнадеждаващи”, коментира той. Причината за това по думите му са спадът в потреблението и увеличаващите се спестявания.

Рагослава Димитрова

Медицински одит откри документни нарушения в болницата в Горна Оряховица

Разказите на лекарите за мъртвото бебе на 17-годишната Боряна Георгиева не съвпадат с написаното в документите

Изпълнителната агенция „Медицински одит” е открила редица документни нарушения по случая с недоносеното бебе от Горна Оряховица, съобщил здравното министерство. Пропуските показват, че не са спазени медицинските алгоритми за поведение в подобни случаи.

Нарушенията

В историята на заболяването на 17-годишната майка на недоносеното бебе - Боряна Георгиева от Лясковец, липсват данни за извършването на епизиотомия, за вида на околоплодните води, както и за самия плод - колко

тежи, имал ли е признаци на живот, дишане, сърцебиене, определяне на гестационната седмица по морфологични критерии и др., обясняват още от министерството. В същото време дежурният лекар д-р Стефан Лазаров е разказал, че е изродил бебето, което не е имало никакви видими признаци на живот. В официалната документация обаче липсват данни за това дали е извършена реанимация, няма епикриза, не са нанесени данни за кръвната група на майката, не са изследвани хепатитните й маркери, въпреки че тези дейности са задължителни, казват още от институцията. Освен това не е изпратен материал от абортивен плод за хистологично изследване.

Медицинският одит е констатирал също разминаване в часовете на повикването на спешната

помощ, пристигането й и часа на приемането на родилката в болницата. Липсва информация и за случая в рапорта на лекарите в АГ отделението.

Експертната

Заклученията на изпълнителната агенция обаче противоречат до известна степен на петорната експертиза по случая, която бе направена преди няколко седмици. Тя показва, че лекарите нямат вина за смъртта на недоносеното бебе. Заклучението в изследването бе, че бебето е родено мъртво. Причината - бременността на майката не е била наблюдавана. Тя страдала от инфекция, преди да роди. Въпреки че бебето е било родено мъртво, експертната все пак съдържа данни за лекарска небрежност, казват още запознати.

За констатираните от



► Одигът на болницата в Горна Оряховица показва, че не са спазени медицинските алгоритми при израждането на недоносеното бебе

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

медицински одит нарушения ще бъдат съставени актове на болницата в Горна Оряховица, кате-

горични са от здравното министерство. Прокуратурата във Велико Търново обаче реши да поиска пов-

торна експертиза, преди да повдигне обвинение срещу лекарите.

Елена Петкова

НАП запечата 166 бензиностанции в първия ден от проверките

Още преди датчиците да са монтирани във всички обекти, финансовият министър предложи такива да има и на резервоарите

Ден след като изтече крайният срок, в който всички бензиностанции трябваше да свържат фискалните си системи с Националната агенция за приходите (НАП), данъчните запечатаха 166 бензиностанции. 76 от тях бяха принудително затворени от служителите на НАП, а останалите 90 изобщо не бяха отворили, но също бяха облепени със стикери „СТОП!“. От общо 3180 бензиностанции регистрираните към момента в системата на НАП са 2202. Предстои останалите близо 800 бензиностанции също да бъдат посетени от данъчните. В същото време финансовият министър Симеон Дянков обяви, че е готов с предложение за монтиране на датчици на резервоарите.

Хайка за нарушители

Изискването фискалните устройства да бъдат свързани постоянно към електронната система на приходната агенция е разписано в На-

редба № 18 за регистриране и отчитане на продажбите в търговските обекти.

Крайният срок за монтиране на GPRS устройства към касовите апарати на всички бензиностанции изтече на 1 януари 2011 г. НАП даде още 10 дни отсрочка, преди да започнат проверките. От вчера специализирани екипи на данъчните обикалят всички обекти в страната, които търгуват с горива. От приходната агенция заявиха, че очакват до 3-4 дни всяка бензиностанция в България да бъде проверена и тези, които не отговарят на изискванията, ще бъдат затворени.

Ден преди старта на данъчните проверки беше съобщено, че около 200-300 бензиностанции не са подали документи за изпитване на фискалните им системи.

Санкции

Собствениците на бензиностанции, които не са изпълнили изискванията на наредбата, ще бъдат временно за-

творени, докато не поставят необходимите устройства и не подадат документи в НАП за свързване с електронната система на данъчните. Освен това на нарушителите ще се наложат санкции до 10 хил. лв.

Да затегнем още колана

Освен касовите апарати в бензиностанциите и самите резервоари трябва да се свържат със системите за наблюдение на данъчните. Това заяви вицепремиерът и министър на финансите Симеон Дянков. По думите му държавата може да изиска от собствениците на тези обекти да поставят датчици на резервоарите. Финансовият министър вече е действал законова поправка за слагането на въпросните датчици. Според Дянков това е единственият начин, по който може да се пребори контрабандата на 100%.

Въпреки че одобряват идеята, от Българската петролна и газова асоциация смятат,

че тази мярка трябва да се обмисли внимателно. Най-сериозна причина е, че тези уреди отново ще са свързани с непредвидени в бюджетите на фирмите разходи. Според председателя на асоциацията Андрей Делчев трябва първо да се види ефектът от приетите през 2010 г. мерки. Едната е за поставяне на измервателни уреди на производствените линии и в данъчните складове за акцизни стоки, а другата е тази за свързването със системата на НАП. Едва след като се прецени ефектът, според Делчев може да се мисли за датчиците на резервоарите.

За да се следи изкъсо какво гориво се движи из страната, правителството обмисля да се състави специална обединена група от данъчни и митничари. Според финансовия министър Симеон Дянков благодарение на тези допълнителни мерки в бюджета може да постъпят до 300 млн. лв. допълнителни средства.

Елина Пулчева

Идеята за датчици на резервоарите е добра, но трябва да се обмисли

Одобряваме

поставянето на датчици на резервоарите на бензиностанциите, но това предложение трябва да се обмисли добре, тъй като е свързано с разходи. С данъчната администрацията сме коментирали, че само идеята фискалните апарати да се свържат със системата на НАП все още не решава пълзела.

Системата трябва да има връзка към наличностите в резервоарите, т.е. с физическите количества. В противен случай ще има възможност търговците да продават, но да прекъсват веригата на информация към фискалното устройство. По този начин те ще търгуват с гориво, без НАП да получава информация за това продадено количество гориво. Има много начини за скрива-

Андрей Делчев,
председател на Българската
петролна и газова асоциация



„Първо трябва да се види ефектът от свързването с данъчната система, едва след това трябва да се помисли за поставянето на датчици на резервоарите“

не на информацията от данъчните. Има начин връзката от бензиноколонката към касовия апарат да бъде прекъсната. Такива случаи е имало - когато търговците видят кли-

ент, който едва ли ще им създаде проблеми и няма да иска касова бележка, изключват веригата и до касовия апарат въобще не достига информация.

Тези, които

изобретателно са мислили в тази посока, са намерили начини как да продадат и количествата да не бъдат отчетени. С това не казваме, че системата на НАП не е измислена или не работи. Членовете на асоциацията смятат, че е много полезна, но би следвало да се контролират и наличностите в резервоарите. Това обаче е твърде скъп метод. Поради тази причина първо трябва да се види ефектът от свързването с данъчната система. Едва след това трябва да се помисли за поставянето на датчици на резервоарите. Нещата

трябва да се правят стъпка по стъпка.

На петролния бизнес

бяха наложени доста тежки мерки през 2010 г. - тръгвайки от Наредба № 3 към Закона за акцизите и данъчните складове, която беше прекалено скъпа за изпълнение, минавайки през тази наредба, която не е толкова скъпа, но така или иначе изисква инвестиции, които не са били предвидени.

От тази гледна точка, въпреки че считаме, че е полезно, ние от асоциацията нямаме решение дали такива датчици трябва да се поставят, защото това ще струва пари, които трябва да дойдат отнякъде. Много от фирмите вече са планирали бюджетите си за годината и не са предвидили такива разходи. □



►Така изглежда фискалната система, която препраща



информация директно към НАП

СНИМКИ ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

**Факти****Цените на уредите - от 200 до 1000 лв.**

- ▶ Между 200 и 1000 лв. струват GPRS устройствата, които се поставят към фискалните устройства на бензиностанциите.
- ▶ Две са основните фирми, които произвеждат устройствата за бензиностанциите - „Датекс“ и „Дейзи“.
- ▶ Според изискванията на Наредба № 18 за регистриране и отчитане на продажбите в търговските обекти те трябва да бъдат свързани с електронната система на НАП до 31 март 2012 г.
- ▶ Около 30% спад в продажбата на горива отчитат търговците според премиера Бойко Борисов. Според него това е доказателство за прекъсването на нелегалната търговия.



▶ Общо 76 бензиностанции в страната бяха затворени от данъчни служители

Япония ще купи облигации на европейския фонд за Ирландия

Португалия обяви, че очаква по-малък дефицит за 2010 г. и отхвърли нуждата от международна помощ

Япония обеща да инвестира в облигации на фонда за спасяване на еврозоната, които ще бъдат издадени в подкрепа на Ирландия. Финансовият министър Йошихико Нода обяви, че правителството ще купи около 20% от дълговите книжа, които ще бъдат предложени до края на месеца. Европейският фонд за финансова стабилност тази година планира да пусне четири или пет емисии в размер на 3-5 млрд. EUR всяка.

От валутния резерв

„Смятам, че е добре Япония да купи известно количество облигации, за да засили доверието в Европейския фонд за финансова стабилност”, каза Нода. За целта правителството ще използва част от валутните резерви на страната, което означава, че няма да има масова покупка на евро.

Според източник на финансовото министерство, цитиран от Reuters, Япония ще продължи да купува облигации на фонда като част от ангажиментите си като член на Г-7 да подкрепя стабилизирането на световната икономика и овладяването на дълговата криза. Според анализатори обаче Токио се притеснява, че дълговата криза в еврозоната може да се отрази негативно на икономиката на страната, която разчита основно на износа.

Подобряване на позициите

Наблюдатели коментират,



► Според финансовия министър Йошихико Нода участието на Япония в изкупуването на емисията ще засили доверието в Европейския фонд за финансова стабилност

СНИМКА REUTERS

че с решението си Япония се опитва и да си възвърне част от позициите в международната дипломатия, където напоследък Пекин сериозно засили влиянието си. Само преди седмица Китай се ангажира да купи испански облигации, след като миналата година обеща същата подкрепа на първата закъсала държава от еврозоната Гърция. Според коментатори целта на Токио е да заличи негативното впечатление, което остави у търговските си партньори с интервенцията си в подкре-

па на йената.

Публикувани вчера данни показват, че Япония е използвала повече от 25 млрд. USD, за да предотврати понататъшно поскъпване на йената, която рязко скочи през септември. Към края на годината валутните резерви на страната са били в размер на 1.1 трлн. USD, което я нарежда на второ място след Китай (2.85 трлн. USD).

„Вършим си работата”

Междувременно португалското правителство за поре-

ден път заяви, че няма нужда от международна помощ, след като член на борда на централната банка коментира в понеделник вечерта, че това би помогнало на страната да се справи по-лесно с кризата. „Опитваме се да избегнем спасителното финансиране”, каза финансовият министър Фернандо Тейшейра душ Сантуш. „Вършим си работата, но очевидно Европа не върши своята да гарантира стабилността на еврото”, категоричен беше той. Слуховете, че Лисабон ще поиска финансова

помощ, помагат на спекулантите и вредят на Португалия и еврото, коментира министър-председателят на страната Жозе Сократиш. Той също отрече нуждата от международна намеса, като заяви, че бюджетният дефицит за 2010 г. ще е по-малък от очакваното. Разходите на правителството през миналата година са нараснали с 1.7% вместо със заложените 2.5%, докато приходите са скочили не с 4.5, а с 5.3%, каза премиерът. В резултат на това дефицитът ще е с 800 млн. EUR по-малък.

След появилите се информации, че Германия и Франция притискат Лисабон да поиска международна помощ, доходността на португалските облигации достигна пореден рекорд в понеделник. Вчерашният финландският финансов министър Юрки Катайнен също заяви, че Лисабон трябва да вземе решителни мерки, за да успокои пазарите. Той намекна, че Ирландия може да не е последната страна, потърсила помощ от ЕС и МВФ, но не каза дали се водят преговори с Лисабон. □

20

► процента от дълговите книжа, които Европейският фонд за финансова стабилност ще предложи до края на месеца, ще бъдат купени от Япония

1.1

► трлн. USD са валутните резерви на Япония към края на 2010 г., с което страната се нарежда на второ място след Китай (2.85 трлн. USD)

800

► млн. EUR по-малък дефицит очаква португалското правителство за 2010 г. заради по-малкия ръст на разходите и по-високите приходи

Банковите кредити в Китай надвишиха заложените лимит

Очаква се правителството да вземе допълнителни мерки, за да ограничи инфлацията

Банките в Китай са отпуснали повече заеми, отколкото беше заложено от правителството през миналата година, което може да доведе до допълнително затягане на паричната политика. В същото време рекордните валутни резерви на страната са скочили още през 2010 г., което означава, че притокът на капитали от чужбина може да попречи на усилията на правителството да ограничи паричното предлагане.

Прекалено много пари

Общо 7.95 трлн. юана е обемът на новите кредити, предоставени от трезорите през 2010 г., показват данни на централната банка. Таванът, определен от правителството, беше в размер на

7.5 трлн. юана. Широкият показател M2 на паричното предлагане също е нараснал повече от заложените 17%, като увеличението е достигнало 19.7%. Ден по-рано Пекин обяви, че валутните резерви на страната са скочили със 199 млрд. USD и към края на годината са в размер на 2.85 трлн. USD.

Опасения

Рязкото увеличаване на паричното предлагане и кредитите може да ускори ръста на инфлацията и да доведе до балони в икономиката. За да ограничи покачането на цените в края на миналата година, правителството обяви, че ще затегне паричната политика. Частичен ефект от това беше забелязан още през декември, когато обемът на новите кредити заеми намаля до 481 млрд. юана от 564 млрд. юана за предходния месец. Въпреки това анализаторите смятат, че кредитирането ще оста-

не силно заради търсенето, което може да принуди правителството да предприеме допълнителни мерки.

Мерки

През миналата година централната банка на два пъти вдигна лихвите и повиши задължителните резерви на банките шест пъти. Друга подготвяна експериментална мярка предвижда правителството да разреши на жителите на богатия крайбрежен град Уенджоу да инвестират на някои други пазари. Говореше се, че Пекин планира да въведе по-нисък таван за новите кредити през 2011 г., но последната информация е, че се е отказал. Вместо това е по-вероятно правителството отново да заложи на механизми като задължителните резерви и изискуемата капиталова адекватност, с което да ограничи кредитната дейност. □



► Заради риска от имотен балон китайското правителство наскоро ограничи покупките на второ жилище

СНИМКА BLOOMBERG

Евросубсидии Отпускат общо 39.12 млн. лв. за технологични центрове

С евросубсидии може да се въздадат нови или да се укрепят вече съществуващи технологични центрове. Това предвижда процедура по Оперативна програма

“Конкурентоспособност”, която бе открита вчера. Общият размер на безвъзмездната помощ по нея е в размер на 39.12 млн. лв. Процедурата цели да насърчи развитието на националната проиновативна инфраструктура, като улесни достъпа на предприятията до нови знания и технологии, обясняват експертите от Министерството на ико-

номиката, енергетиката и туризма (МИЕТ). Друга цел е да се стимулира реализирането на научните изследвания на пазара. Процедурата е пряко насочена към етапа на предпроектните проучвания, изработването на задания за нужните техническа документация и оборудване за изграждането и развитието на технологичните центрове.

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ

CEZ поиска държавата да ѝ признае повече инвестиционни разходи

От компанията твърдят, че това няма да се отрази на цената на електроенергията

Енергийната компания CEZ настоява инвестициите, които ѝ признава държавата, да се увеличат на 130 млн. лв. на годишна база до края на регулаторния период през 2013 г. Това съобщава новият регионален мениджър на CEZ за България Петър Докладал. Към момента вложенията на дружеството, които се признават от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР), са за близо 74 млн. лв. годишно. Според компанията това е сравнително малък размер, като се имат предвид обемът на дейността им и размерът на одобрените инвестиции на останалите енергийни дружества. С увеличаването на размера на признатите инвестиционни разходи обаче може и да се увеличи цената на електроенергията, тъй като те са компонент от нея.

Основания за искането

От CEZ посочват, че обслужват повече от 40% от населението на страната. В същото време, като се прави сравнение с другите електроразпределителни дружества, на CEZ се признават инвестиции за много по-малка сума - по 35 лв.

на човек. За компанията, които отговарят за Южна (E.ON) и Северна България (EVN), признатите вложения са съответно по 75 и 65 лв. на човек. „Това показва несправедливо отношение към нашите клиенти”, коментира Докладал.

Но дали няма да поскъпне токът

От CEZ обаче обясняват, че все още не са направили конкретни изчисления, но има вариант да се реструктурират отделните компоненти в цената, така че крайният ефект да не е по-скъп ток. Цената на електричеството за крайния потребител може да остане същата, стига например цената, на която компанията купува енергия, да бъде понижена, казват оттам. „Ако искаме европейско качество, трябва да правим и по-големи инвестиции”, коментира още Докладал.

Инвестициите досега и в бъдеще

Общият размер на одобрената от ДКЕВР инвестиционна рамка за CEZ за 5-годишния период до 2013 г. е 352 млн. лв. До края на 2010 г. от CEZ са вложили 222 млн. лв., т.е. по 74 млн.



През 2011 г. CEZ планира 59 млн. лв. инвестиции в България, съобщава новият регионален мениджър на компанията у нас Петър Докладал. През периода 2001-2006 г. той е бил и посланик на Чехия в България

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

лв. годишно. Плановите на дружеството за 2011 г. предвиждат инвестиции за нови 59 млн. лв. Най-много средства ще бъдат насочени

за присъединяване на енергийни обекти - 18 млн. лв.

От навлизането на CEZ на българския пазар към момента компанията е вло-

жила общо 1.7 млрд. лв. В сумата влиза придобиването на електроразпределителните предприятия в Западна България и „ТЕЦ

Варна”. В модернизация, поддръжка и разширяване на мрежата са вложени 434 млн. лв.

Дарина Черкезова

„ТЕЦ Варна” ще се модернизира, не се продава

От CEZ все още нямат предложения от държавата да изкупят миноритарния ѝ дял

Енергийното дружество CEZ няма намерение да продава и не търси стратегически партньор за „ТЕЦ Варна”. Плановите на компанията са да инвестира в неговата модернизация и подобряване на екологията в дейностите му. Това съобщава Петър Докладал, регионален мениджър на CEZ за България.

„ТЕЦ Варна” не се продава и през близките месеци отново ще анализираме проекта за екологизация

на четвърти, пети и шести блок. Ако имаме гаранция, че инвестицията ще се върне, това ще помогне животът на тези блокове да се удължи до 2023 г.”, коментира Докладал.

Той уточни още, че проектът за изграждане на парогазов блок към момента е замразен, тъй като не са ясно гарантирани дългосрочните доставки на газа и неговата цена.

От дружеството коментираха още, че към момента нямат предложения от държавата за изкупуване на миноритарния ѝ дял от близо 33%. В компанията вече има нов главен опе-

ративен директор - Петър Баран, който има опит в приватизацията и борсовата търговия в Чехия. По думите му обаче в този факт няма сензация или скрито послание за бъдещите инвестиционни планове на CEZ в България.

Стана ясно и че компанията няма планове да участва в проекта за изграждане на АЕЦ „Белене”. „Имаме едно голямо предизвикателство - изграждането на нови 2 блока в АЕЦ „Темелин”. Това е наш приоритет и затова сме поконсервативни към други аквизиции в България”, коментира Докладал. □

Енергийните дружества настояват за „такса мощност”

До края на февруари и трите компании трябва да представят по-конкретните си предложения

Енергийните дружества застават зад идеята за въвеждане на цена за мощност, която да е компонент от цената на тока, показва допитване до трите компании. Таксата ще покрива разходите за поддръжка на мрежата без значение от месечното потребление на клиента. Размерът ѝ трябва да зависи от предоставяната мощност, за да има по-голяма прозрачност,

коментират и от трите енергийни дружества.

Срокове

Компаниите трябва да представят конкретните си предложения до края на февруари, към момента никой не бе готов да представи повече детайли. Ако се стигне до единна идея, която бъде одобрена и от ДКЕВР, таксата може да бъде въведена от новия ценови период в началото на юли.

Идеята

Идеята за въвеждане на такса мощност бе лансирана през миналата година

от енергийното дружество EVN. Тогава се обсъждаше въвеждането на цена от 1.80 лв. за битови и малки стопански потребители до 15 KW. Предложението бе за по-големите таксата да е по 0.10 лв. за всеки киловат над 15 KW. От EVN казват, че все още не са направили нови изчисления и не са сигурни дали няма да предложат по-различни цени. От CEZ са „за” идеята, но все още също не предлагат конкретна стойност. От E.ON България коментират, че подкрепят идеята, но няма да настояват за въвеждането на цена за мощност на всяка цена. □

Шап и ужас в хранителната индустрия

Поне 150 производители на млечни и месни продукти останаха извън пазара, а всички големи търговски вериги изцяло спряха доставките от Югоизточна България заради откритите 37 заразени животни

Фалити и огромни загуби за бизнеса прогнозираха представителите на млеко- и месопреработвателния сектор от регионите, които са под карантина заради откритите случаи на шап в бургаското село Кости. Според земеделския министър Мирослав Найденов обаче мерките са абсолютно необходими и са по-малкото зло, тъй като са помогнали да България да избегне тотална забрана за търговия с Евросъюза, важаща за цялата страна. Той обеща, че страната ще поиска от Европейската комисия обезщетения не само за пострадалите собственици на животни в Кости, но и за всички, чийто бизнес е бил засегнат. Председателите на асоциациите на млеко- и месопреработвателите Димитър Зоров и Кирил Вълчев изказаха принципна подкрепа за мерките на министерството, въпреки това обаче производителите определиха превантивните мерки като недомислени и прекалени.

Бизнесът е на тръни
Дори не можем да си сметнем загубите. Идват фалити. Станахме заложници заради Шенген. Такива емоционални реплики си разменяха представители на животновъдния, млекопреработвателния и ме-

сопреработвателния бранш след извънредна среща със земеделския министър заради строгите мерки, наложени върху търговията с животински продукти в седем региона на България. Заради открития шап в момента в седем области на страната движението на животни и продукти с животински произход е ограничено само в рамките на съответната област. Това са Бургас, Варна, Шумен, Сливен, Ямбол, Хасково, Кърджали. Така преработвателите не могат да продават продуктите си в други региони, а повечето от тях разчитат именно на външни продажби. Общо 64 са млекопреработвателните компании в седемте региона, а месопреработвателните са 92. Така към 150 фирми от четвърт България са засегнати заради общо 37 заразени животни от едно населено място.

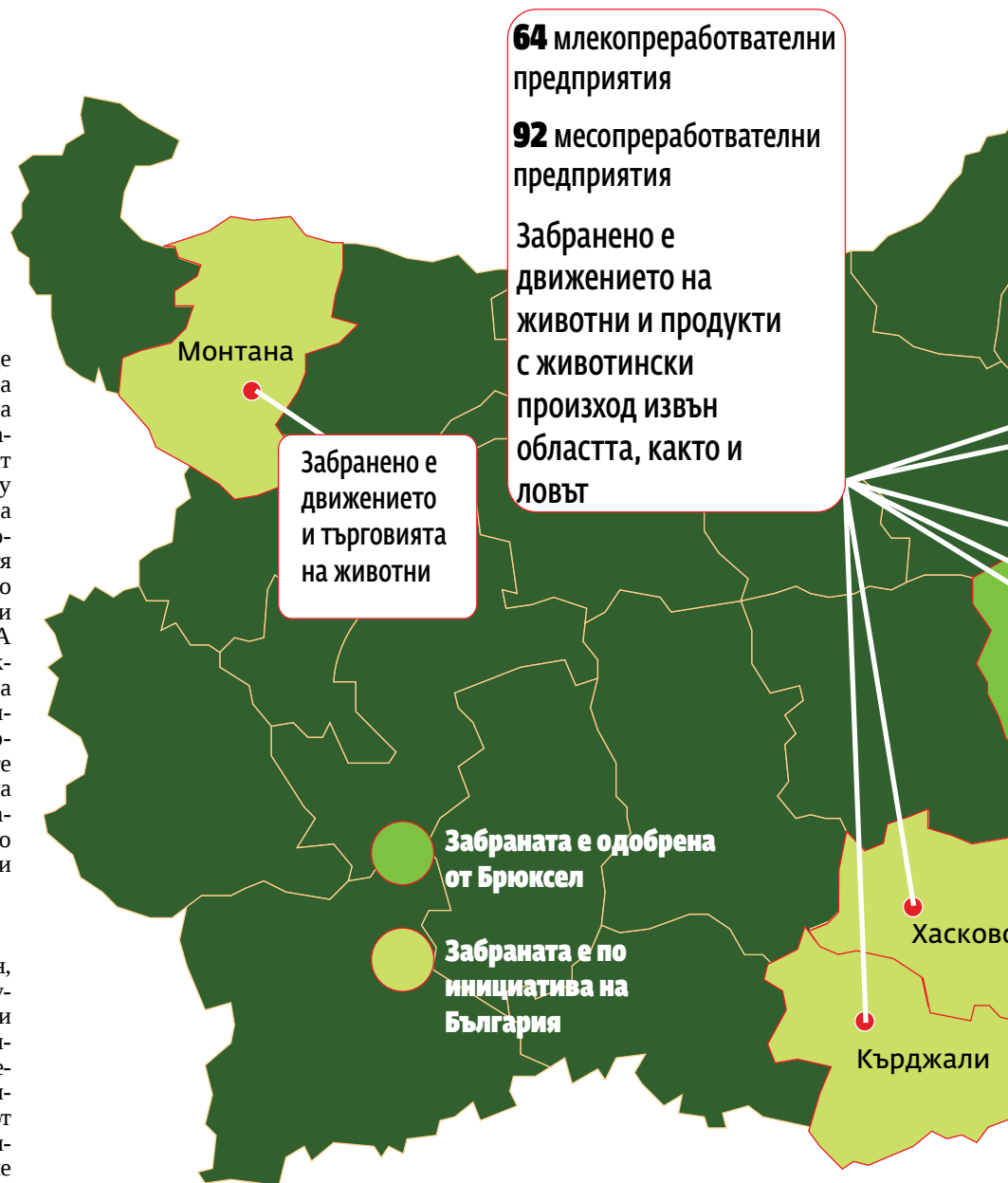
По-малкото зло
Европейската комисия бе одобрила карантина върху търговията в Бургаския регион и забрана на движението на животни в още четири области. Министерството на земеделието обаче впоследствие наложи забраната за търговия за всички пет области и добави още две. „Направихме го, за да избегнем всякак-

ва възможност да ни бъде наложена пълна забрана за търговия с Евросъюза, а такъв вариант се обсъждаше”, обясни земеделският министър. По думите му със строгите мерки, от една страна, сме избегнали голямото зло, а от друга - тя ще помогне за по-бързото ограничаване на заразата и справянето с проблема. „А колкото по-бързо и ефективно действаме, толкова по-бързо ще отпаднат всички мерки”, добави Мирослав Найденов. По думите му към края на седмицата трябва да започнат да падат част от мерките, ако не бъдат установени нови случаи.

В изолация
Бизнесът обаче е изнервен, защото и всички големи супермаркети вече са спрели доставките на месни и млечни продукти от производители от седемте региона. Компаниите са притеснени, от една страна, заради финансовите загуби, а от друга, че може позициите им да бъдат трайно завзети от други компании в супермаркетите.

От друга страна, млекопреработвателите разказаха, че според тях мерките са недомислени. Те забраняват на локалните фирми да изнасят продукцията си извън областта, независимо дали суровината идва от същата

Области под карантина



област, от други незасегнати региони и дори от чужбина. В същото време преработвателите от други региони безконтролно купували мляко от ферми в регионите с карантина.

Възможност за обезщетения
Европейската комисия се е съгласила собствениците на умъртвените в село Кости животни да бъдат обезщетени на 100% от пазарната

стойност на животните. Посложно обаче стоят нещата с обезщетенията за бизнеса. Такива в момента не са предвидени от страна на Брюксел, но все пак България ще поиска такива. Искането ще

Мнения

Спряхме доставките от засегнатите области

Веригата супермаркети СВА принципно зарежда месни продукти от производители от областите Шумен, Хасково и Варна. Производителите са „Ив-мес“ ЕООД-Шумен, „Дона“ ООД-Варна, ЕТ „Тоска“-Хасково, „Картел“-Варна.

Всякакви доставки от изброените фирми обаче са спрени до изясняване на случая, като същите са заменени с аналогични продукти на други производители. Няма

и не предвиждат различни от нормалните запаси.

Веригата поддържа една от най-широките гами от месни продукти. Работим с голям брой български производители и не би трябвало да изпитаме големи затруднения.

В тази сфера най-уязвими са дискаунтърите, които имат малък асортимент от техни собствени марки и ако производителят е от този регион, 50% от щанда вече липсва. ■

Позиция на верига супермаркети СВА

” **Всякакви доставки от тези региони са спрени, като са заменени с аналогични продукти на други производители**

Мерките са недомислени и са в ущърб на бизнеса

Получих писма от всички вериги супермаркети, с които отказват доставки от моята компания. Не знам колко ще трае това, но ако продължи дълго, ще се стигне неминуемо до фалити. Възможно е да загубя пазарната си позиция в търговските обекти.

В момента наистина нищо не ми пречи да купя и преработвам мляко в рамките на област Сливен. Проблемът е, че не мога да си продам продуктите там.

Няма как, аз генери-

Димитър Йотов млекопреработвател, фирма „Йотови“, Сливен

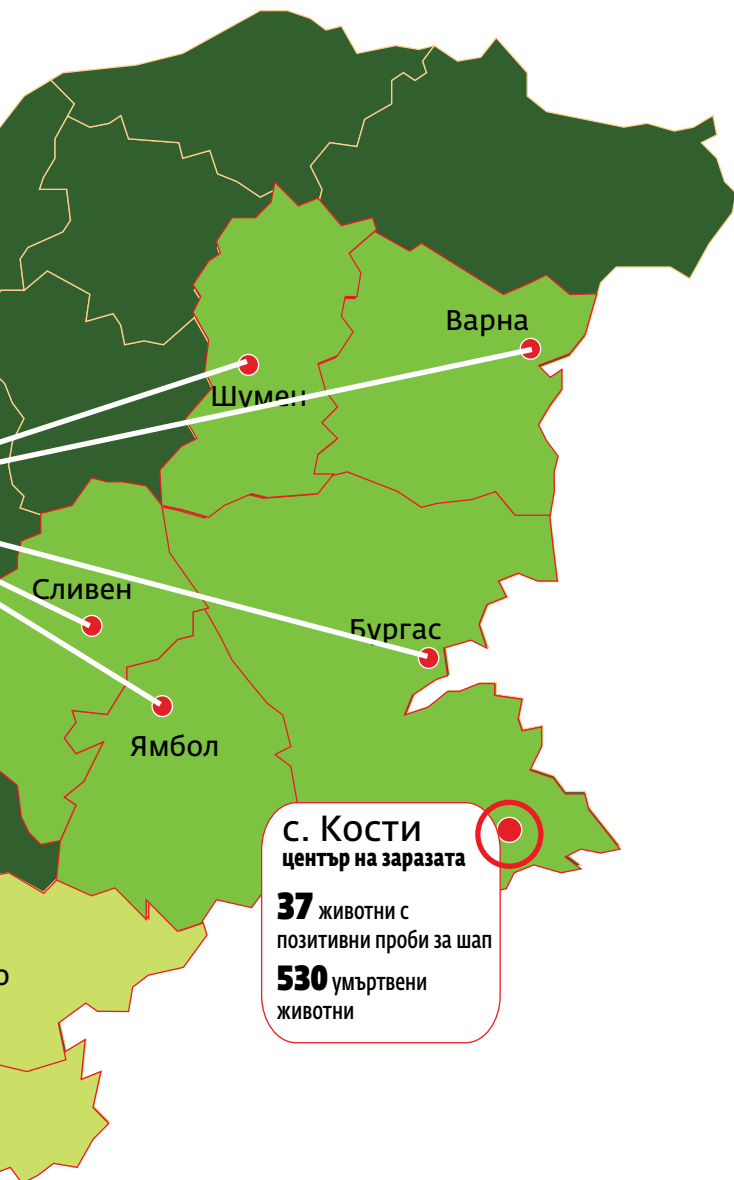
” **Забраната е на географски признак и не прави разлика откъде идва суровината**

рам продажби основно в други региони.

Освен това забраната не се интересува откъде идва моята суровина. Аз например често ползвам мляко от Унгария. Мога да ползвам мляко и от други региони без карантина.

И въпреки това не мога да си продам продукта извън областта. Не мога и да ги складирам, защото млечните продукти са нетрайни. Тези мерки не са до-мислени и са в ущърб на бизнеса. ■

Индустрия



ИЛЮСТРАЦИЯ СТЕЛА МИХОВА

е на база среднодневните загуби на фирмите, засегнати от мерките. „Процедурите не са леки, но не е невъзможно искането да бъде удовлетворено“, изрази оптимизъм Найденов. Засега

компанията не се наема да прогнозира загубите си, въпреки че месопреработвателите от Хасково споменаха за цифри от рода на 70-80 000 лв. дневно.

Ани Когжаубанова

Има двоен стандарт

Има нещо нередно. Местните компании не можем да изнасяме продуктите си извън региона. Но в същото време преработвателите от други райони необезпокоявано идват и купуват мляко от Ямболска област, която е под карантина. След това си тръгват, преработват млякото в цеховете си в други региони и продават продуктите в цяла България, включително и в Ямбол.

Това е двоен стандарт. Ограничено е движението навън. Но не е ограничено движението отвън навътре и обратно.

Петър Личев
млекопреработвател, „Български йогурт“, Ямбол

„**Ограничено е движението навън. Но не е ограничено движението отвън навътре и обратно.**“

„Икономедиа“ АД продаде печатницата си

Новият собственик „Алианс принт“ не се притеснява от задълженията от над 12 млн. лв.

Издателската група „Икономедиа“ АД, в чието портфолио са вестниците „Дневник“ и „Капитал“, продаде всичките си 97% в печатница „Дружба“ АД. Това съобщиха самите издатели. Останалите 3% са собственост на физически лица. Новият собственик на печатницата е „Алианс принт“ ЕООД с изпълнителен директор Венцислав Бичаков. Единоличен собственик на фирмата е „Алианс инвест холдинг“ ЕАД, което пък е собственост на Венцислав Бичаков. Новият собственик твърди, че е купил успешен бизнес, но справка в Търговския регистър показва, че печатницата има над 12 млн. лв. дългосрочни заеми и финансов лизинг. През 2009 г. фирмата е отчела приходи от близо 6 млн. лв. и загуба от малко над 2 млн. лв.

Новият собственик
Новият собственик на печат-

ница „Дружба“ Венцислав Бичаков е известен в Дупница. В края на 90-те той е бил много близък до структурата на СДС там. „В петък надзорниците на „Фармация“ АД определиха управителния съвет на предприятието. За изпълнителен директор е определен Венцислав Бичаков. Според хора от фирмата той е лансиран от небезизвестния дупнишки кмет и син депутат Панчо Панайотов. Бичаков е 30-годишен, син е на шефа на „Винпром“ в Дупница и е съпруг на главната счетоводителка на Панчо в кметството, пише в статията „Панчо разбуни „Фармация“ - Дупница“ на в. „Капитал“ от 16 август 1997 г.

Преди две години „Алианс принт“ купува листовия печат на печатница „Дружба“. Тогава Венцислав Бичаков е назначен за изпълнителен директор на печатницата.

Историята
Развитието на сделката между „Икономедиа“ и „Алианс принт“ преминава през няколко етапа. Най-напред

през януари миналата година двете компании сключват договор за дългосрочно партньорство, което имаше за цел да обедини производствените мощности на двете печатници и да подобри използваемостта им. Част от сделката тогава беше именно прехвърлянето на листовия печат от печатница „Дружба“ към „Алианс принт“. Сега сделката е финализирана, като цялата печатница е собственост на „Алианс принт“. Стойността на покупко-продажбата обаче се пази в тайна.

Аргументите

„Реших да закупя изцяло печатница „Дружба“, защото тя идеално допълва моя бизнес“, коментира пред в. „Пари“ Венцислав Бичаков. Той потвърди, че печатницата има немалък дълг. „Сделката беше сключена, след като той бе реструктуриран, и в момента е в рамките на нормалното“, допълни Бичаков. Един от собствениците на „Икономедиа“ Теодор Захов също каза пред в. „Пари“, че дългът на печатница „Дружба“ е в „рамките на нормал-

► Резултати на „Печатница Дружба“ АД за 2009 г. в хил.лв.

Приходи от продажби	5890
Разходи	7204
Загуба	2067
Активи	19981
Дългосрочни заеми и	
финансов лизинг	12083

ИЗТОЧНИК: ТЪРГОВСКИ РЕГИСТЪР

ния бизнес“. Сред мотивите на компанията за продажбата е желанието за по-добра ефективност на печатницата, допълни Захов.

„Никога не сме имали за цел да влизаме трайно в печатарския бизнес“, коментира изпълнителният директор на „Икономедиа“ Елица Ангелова. Тя заяви, че компанията се е ориентирала сериозно към развитието на медийните си продукти и по-специално към цифровите медии. □

Награждаване

► „Софарма“ АД с изпълнителен директор **Огнян Донеv** (вдясно) получи награда от ръководството на фондовата борса за емитент с най-голям принос в развитието на капиталовия пазар. Наградата за публична компания се дава за първи път. „Карол“ АД с изпълнителен директор **Ангел Рабаджийски** (в средата) получи приза за посредник с най-много сключени сделки през 2010 г. **Илиан Скарлатов** (вляво), изпълнителен директор на „Кей Би Си Секюритис“, клон България, взе наградата за посредник с най-висок оборот през 2010 г.



СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Повече сделки с храни през 2010 г. на ССБ

Общият ръст на оборота през миналата година се е увеличил с 30% до 402.30 млн. лв.

Значително увеличение на сделките с хранителни стоки през 2010 г. отчитат от Софийската стокова борса. Това става ясно от доклада на ССБ за миналата година. Активността в кръг „Хранителни стоки“ е значително по-висока в сравнение с резултатите, постигнати предишни години, и е на второ място по оборот. Сключени са 31 сделки на обща стойност 5.56 млн. лв. Година по-рано сделките са били 12. Основните хранителни стоки, които се търгуват на стоковата борса, са поскъпнали през 2010 г., като при някои поскъпването е с над 50%.

Повече сделки

Най-голяма е търговията със семена - 68.56%, а с брашно е най-ниската - 0.40%. Според представителите на борсата тенденцията е в резултата на все така големия сив сектор за търговия на брашно. Според ССБ твърденията за криза в зърнените храни и желанието на търговците да вдигат цената на хляба са неоснователни. По техни данни производството на зърно е напълно достатъчно за местното потребление и за експорт. Наблюдава се интересната тенденция голяма част от маслодайните култури да бъдат използвани за биогорива, а не за храна.

Стокови обороти

От ССБ отчитат, че близо 90% от целия оборот през миналата година се дължи на сделки в кръг „Нехранител-



► **Има тенденция за повече участници и повече сделки на стоковата борса, каза изпълнителният директор на ССБ Васил Симов**

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

ни стоки“. Общият оборот в този сегмент е 395.8 млн. лв. Средната стойност на сделките, сключвани в този борсов кръг, е 487 426.21 лв. на сделка, което надвишава същия показател от преходната година. Енергоносителите (горива и енер-

гийни материали) формират 89.45% от общия оборот от нехранителните стоки от 354 млн. лв., като увеличението е с 20%. Общият ръст на оборота през миналата година е с 30% повече до 402.30 млн. лв.

Георги Панайотов

Втори пореден месец продажбите на нови автомобили растат

През декември 2010 г. сделките с нови коли са с близо 13% повече спрямо същия месец на 2009 г.

Пазарът на нови автомобили у нас дава вече признаци на възстановяване. Според данните на Асоциацията на автомобилните производители и техните оторизирани представители в България (ААП) през декември 2010 г. у нас са продадени 2260 нови коли, което е увеличение с близо 13% на годишна база. Това е втори пореден месец на увеличение в продажбите, след като през ноември бяха отчетени 1794 продадени автомобили, или с близо 10% повече, отколкото същия месец на 2009 г.

Година на понижение
Продажбите за цялата 2010 г. обаче все пак остават около 27% по-малко, от-

колкото през 2009 г., показват данните на ААП. Така прогнозите, които браншът даде пред в. „Пари“ миналия декември, че ще приключи годината с понижение, се оправдават. Спадът обаче трайно намаляваше през последните месеци на годината, тъй като за януари - ноември цифрите показваха понижение от малко под 30%. Изминалата 2010 г. е втората поредна година, в която пазарът на нови автомобили се свива. За 2009 г. понижението дори беше много по-голямо. Тогава продадените леки коли намаляха с над 50% до 26 813 броя. Въпреки последните положителни сигнали вносители на



► Дори повечето сделки в последните два месеца на миналата година не успяха да избягат пазара от спада му за цялата 2010 г.

ЧИМКА BLOOMBERG

автомобили признават, че едва ли пазарът ще се върне скоро към рекордните си постижения през 2008 г., когато бяха продадени 57 927 броя автомобили, камиони и автобуси.

Тежка артилерия

Най-успешна годината се оказва за дистрибуторите на автобуси и камиони. При тях не само че няма спад за 2010 г., но има и увеличение. Статистиката

на ААБ отчита 14.2% ръст на продажбите им до 1265 броя. Близо 40% от продажбите се падат на Mercedes, които са отчели реализацията на 514 свои машини. Най-сериозен спад има в

продадените мотоциклети. Те са се понижали през годината с повече от 30% до 337 броя. Най-продаваната марка сред тях е Peugeot със 136 броя.

Мирослав Иванов

Наемите в софийските молове са паднали с 30% през 2010 г.

Според Forton спадът трябва да спре, а от Colliers очакват поевтиняването при търговските площи да продължи

Наемите в столичните молове са спаднали през 2010 г. с 30%, а в другите големи градове на страната с близо 40%, показва анализ на Forton International за последното тримесечие на 2010 г. От 42 EUR на кв. м през първото тримесечие на 2009 г. сега магазин в софийски мол може да се ползва месечно срещу 27 EUR на кв. м. Наемите на главните търговски улици са се понижали с 29% в София

и над 44% в страната.

„Считаме, че в този подсегмент няма основание за продължаване на негативните тенденции, тъй като постигнатите нови нива вече са приемливи за търговците“, обясни Димитър Киферов, мениджър „Търговски площи“ в консултантската компания. Според него от есента на 2010 г. има съществено повишение на интереса на търговците към новите молове, но въпреки това общият обем на сключените сделки е под очакванията на наемодателите. „Това доведе и до стабилизиране на наемните нива на постигнатите през последното тримесечие стойности и очакванията ни са в средносрочен план

те да се запазят.“ Наскоро обаче Иглика Йорданова от Colliers International обясни за в. „Пари“, че наемните нива на търговските площи ще продължават да падат, защото няма повишение на потреблението в страната.

В очакване на... нови сделки

От Forton International съобщават още, че няколко търговски проекта на инвестиционния пазар са в процес на дю дилиджънс, като е възможно сделките по тях да бъдат финализирани през първото тримесечие на 2011 г. Инвеститорите проявяват интерес не само към търговските центрове, но и към ритейл парковете и т.нар. big box магазини.

Допълнение на свръхпредлагането

В унисон с тенденцията от цялата 2010 г. последното тримесечие отново се характеризира с рекорден обем ново предлагане - 108 300 кв. м. Въпреки финансовата криза и проблемите с отдаването на площите 4 нови търговски центъра отвориха врати „Галерия Стара Загора“ с 25 000 кв. м отдаваема площ, „Варна тауърс“ с 30 000 кв. м, „Мега мол Русе“ със 17 800 кв. м търговски площи и „Мол Русе“ с 35 500 кв. м, в който обаче работят само хипермаркет „Карфур“ и кинозалоните на Cinema City. Както в. „Пари“ вече писа, причината за прибързаното отваряне на незапълнените молове е, че обикновено в

края на годината потреблението се повишава заради празниците, а търговците очакваха, че по-бързо ще наложат магазините си. Освен това инвеститорите не желаят да плащат неустойки за забавено откриване на моловете и предпочитат да отворят врати само с ключовите си наематели.

Рекорд

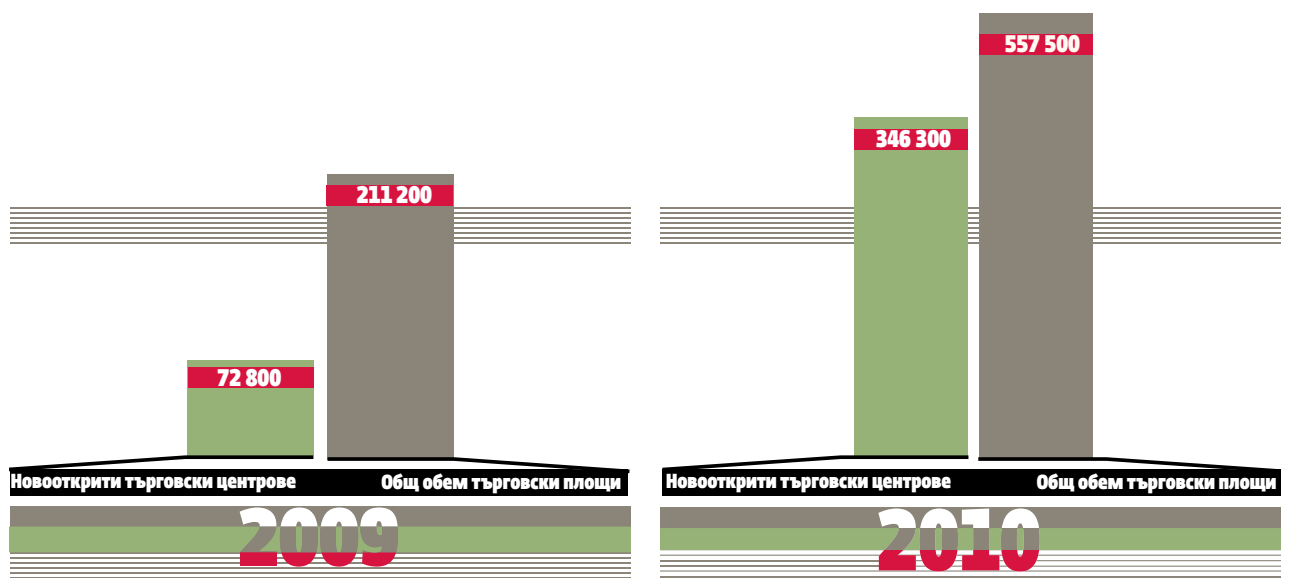
„Ръстът в обема на новите търговски площи на годишна база за 2010 г. е почти 5 пъти спрямо 2009 г.“, коментира Димитър Киферов. „Общо 346 300 кв. м в 10 нови търговски центъра са излезли на пазара през изминалата година. За сравнение за целия период 2006-2009 г. новото предлагане в сегмен-

та беше 211 200 кв. м.“

Строителството на всички построени и открити молове започна преди кризата. Проектите в процес на изграждане вече са далеч по-малко, като при доста от тях се очаква забавяне в сроковете на завършване поради проблеми с финансирането или отдаването под наем. „Единствено в София търговските площи от 186 000 кв. м са с висока заетост и пазарът е толерантен към развитието на нови проекти. Доказателство за това е напредващото изграждане и отдаване под наем на „Парадайз мол“, който ще има площ от 75 000 кв. м“, пише в анализа на Forton International.

Красимира Янева

София - наемни нива в търговските центрове (в EUR на кв. м)		
Първо тримесечие на	2009	42
Второ тримесечие на	2009	40
Трето тримесечие на	2009	40
Четвърто тримесечие на	2009	40
Първо тримесечие на	2010	35
Второ тримесечие на	2010	30
Трето тримесечие на	2010	30
Четвърто тримесечие на	2010	27.08



Renault е засякла преводи към сметки на нейни служители в Швейцария

Пекин отрече китайски компании да са замесени в промишления шпионаж във френския автомобилен производител

4

► млрд. EUR са инвестирани досега Renault и японският ѝ партньор Nissan в разработването и производството на електромобили

Френската автомобилна компания Renault е засякла съмнителни преводи към банкови сметки в Швейцария по време на четиримесечното си разследване за промишлен шпионаж във фирмата, съобщи в. Financial Times, като цитира вътрешни източници. Няма информация кой е бенефициент на преводите. Според в. Le Figaro обаче става дума за плащания от китайската държавна електроразпределителна компания China State Grid Corp. към сметките на двама от директорите в компанията. Междувременно Пекин отрече в случая да са замесени китайски фирми.

Скандал

Миналата седмица трима висши служители на Renault временно бяха отстранени от работа заради изтичането на секретна информация, свързана с разработването от компанията електрически коли. До решението се стигна след разследване, което е започнало още през август. Това е най-големият скандал в историята на френския производител. Съмненията за промишлен шпионаж се насочиха към Китай, въпреки че нито Renault, нито френското правителство потвърдиха информацията.

Разследването продължава

Вчера китайското външно министерство официално отрече страната да има някаква връзка със случая. „Тези обвинения са безпочвени и безотговорни и китайската страна не може да ги приеме“, каза говорител на министерството.

Също вчера Париж заяви, че Франция не обвинява никоя държава. „Към днешна дата няма официално обвинение от страна на френското правителство срещу която и да е страна. Разследването продължава“, каза говорител на кабинета. По думите му подобно на други компании Renault е станала жертва на икономическото разузнаване.

Предстои обвинение

Тази седмица ръководството на компанията ще разговаря с тримата отстранени директори и се очаква официално да им повдигне обвинения. Това ще позволи на френските тайни служби, които неформално следят случая, да започнат официално разследване. Най-висшият служител от тримата е Мишел Балтазар, който е вицепрезидент на Renault. Друг от заподозрените директори - Матю Тененбаум, каза, че все още



► Изтичането на информация за разработките от компанията електрически автомобили е най-големият скандал в 112-годишната история на френската компания Renault

СНИМКА BLOOMBERG

не е получил причините за отстраняването му. Адвокатът му обясни, че Тененбаум не може да се защитава, тъй като не знае в какво го обвиняват, и категорично отхвърли клиентът му да е китайски шпионин. „Обвинението щеше да е смешно, ако не беше толкова сериозно“, коментира той пред Bloomberg.

„Организиран пръстен“

Renault е жертва на „организиран международен пръстен“, който обслужва „чужди интереси“, каза главният оперативен директор на компанията Патрик Пелата. По думите му изтеклата информация е свързана с дизайна на автомобилите и търговските данни, а техноло-

гията за електрическите батерии, „изглежда“, е в безопасност.

Заедно с японския си партньор Nissan френската компания разчита основно на електромоделите за бъдещото си развитие. Досега двете фирми са инвестирани 4 млрд. EUR в разработването и производството на екоколи. Преди дни Nissan

обяви, че проучва дали нещо от нейните технологии не е било разкрито заедно с информацията от Renault.

Съществува вероятност и секретните данни да са изтекли през някой от подизпълнителите на френската компания. Не се изключва и възможността това да е станало неумишлено. □

Toyota подготвя нови варианти на Prius

Японският автомобилен производител разчита да създаде отделна подмарка с разработването на цяло семейство хибриди

Японският автомобилен производител Toyota подготвя нови варианти на хибриден модел Prius, съобщи ВВС. Първият нов Prius ще бъде семейният автомобил Prius V. След това на пазара ще се появи по-малкият Prius C, както и вариант, който се зарежда директно от електрическата мрежа (plug-in). „Всеки следващ член на семейството ще бъде изцяло нов модел, а не просто нова версия на съществуващия хибрид“, каза директорът на Toyota в САЩ Боб Каргър.

В различни автомобили
Продажбите на Prius в



► Японската автомобилна компания Toyota ще направи цяло семейство за популярния си хибриден модел Prius

СНИМКА BLOOMBERG

САЩ, където моделът на Toyota е най-популярната хибридна кола, вече наблизават 1 млн. броя. „Пускаме новите варианти, защото клиентите ни искат да видят предимствата на

Prius в различни автомобили“, коментира Боб Каргър. С новите модели компанията ще се опита да наложи Prius като отделна подмарка подобно на Lexus. Това трябва да й помогне да

увеличи продажбите си в САЩ, които миналата година сериозно постраднаха след изтеглянето от пазара на близо 7 млн. дефектни коли. През 2010 г. Toyota беше единственият автомобилен производител, който отчете спад на продажбите в САЩ.

Прогноза

В момента продажбите на хибридни коли в САЩ представляват едва 2% от пазара. Заедно с електромобилите обаче делът им се очаква да нарасне до 8% през 2015 г. и до 10.5% през 2020 г., сочат прогнозите на JD Power. Компанията предвижда и по-широко използване на дизеловите автомобили, на които в момента се дължат само 2.6% от продажбите. До 2015 г. делът им ще нарасне до 6.8%, а през 2010 г. ще достигне 8.1%, прогнозира JD Power. □

2

► процента от автомобилите, които се продават в момента в САЩ, са хибридни модели

10.5

► процента се очаква да достигне делът на хибридите и електромобилите до 2015 г.

НАЦИОНАЛЕН ТЕЛЕФОН ЗА ЗАЯВКИ
0 7001 7001
НА ЦЕНАТА НА ЕДИН ТРАДИЦИОНЕН ПАЗАР

6000 НАСЕЛЕНИ МЕСТА
ВСИЧКИ КУРИЕРСКИ УСЛУГИ
ДО ВСЯКА ТОЧКА НА
БЪЛГАРИЯ

НА ЕДНАКВО
НИСКА ЦЕНА

SPEEDY
EXPRESS DELIVERY SERVICE
РЕЧНО СТОПЕНО

16 ПАЗАРИ

Цени на петрол и петролни продукти

Table with 5 columns: Вид, Борса, Единица, Януари, Февруари. Lists oil and gas prices from NYMEX, ICE, and LME.

Спот цени на цветни метали

Table with 5 columns: Вид, Борса, Единица, Цена, Зм. Lists spot prices for metals like Copper, Zinc, Aluminum, and Nickel.

Курсове за митнически оценки

Table with 5 columns: Валута, Код, За, Стойност. Lists exchange rates for various currencies including AUD, BRL, CAD, CHF, CNY, etc.

Курсове на чуждестранни валути

Table with 5 columns: Валута, Код, За, Стойност, Разлика. Lists exchange rates and differences for currencies like AUD, BRL, CAD, CHF, etc.

Фючърси на агрокултура

Table with 5 columns: Вид, Разновидност, Борса, Единица, Януари. Lists futures prices for wheat, corn, and soybeans.

Цени на благородни метали

Table with 5 columns: Вид, Борса, Единица, Купува, Продава. Lists prices for gold, silver, platinum, and palladium.

Мерни единици: 1 бу. соя = 27.216 кг; 1 бу. царевица = 25.4016 кг; 1USD = 1 U.S. cent 1бу. овес = 15.4224 кг; 1lb = 0.4536 кг; 1 cwt = 50 кг; 1 gal. = 3.785 л; 1MT = 1000 kg

Table for Райфайзен АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ, listing various investment funds with columns for Type, Currency, and Price.

Котировки на взаимните фондове

Large table listing mutual funds with columns: Фонд, Тип, Валута, Ем. от/сп, ЦОМ, Стойност и Риск, and other metrics.

Обмнен курсове на чуждестранни валути към лева за 12.01.2011 година. Тези курсове се основават на чл. 29, ал. 2 от Закона за БНБ и референтните курсове на ЕЦБ за съответния ден, и се прилагат за целите на статистическата и счетоводната отчетност.

Валута спрямо евро

Table showing exchange rates for various currencies relative to the Euro (EUR).

Най-високият курс е най-високият курс купува, най-ниският - най-ниският курс продава. Данни от 17.00 ч българско време на 12.01.2011 г.

Table for OTP Fund Management listing various funds and their performance metrics.

Table for Sentinel-AM.BG listing fund performance metrics and contact information.

Table for Прехвърляне ЕАД listing fund performance metrics and contact information.

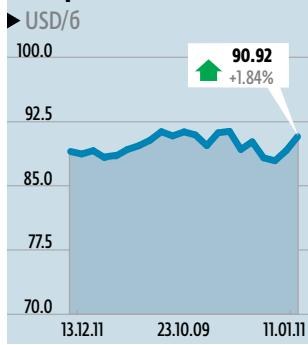
Индекс на деня

1.57

► процента се повиши
френският индекс CAC 40 и
достигна 3861.74 пункта

” По време на борсовата сесия във вторник измерителят **добави 60 пункта** към стойността си. Обещанието на Япония да се намеси на дълговия пазар в Европа **успокои борсовите играчи**

Петрол



” Цената на петрола отчете **поскъпване** и по време на вчерашната сесия в Ню Йорк **достигна 90.48 USD/б.** Опасенията, че **ремонтът на петролопровода в Аляска ще трае по-дълго, покачи стойността на нефта**

Стока на деня

2.79

► процента спечели памукът на борсата в Ню Йорк и достигна 3246.25 USD/m

” На последната борсова сесия суровината **поскъпна с 88 USD** заради силния интерес на инвеститорите. Опасенията, че **лоши климатични условия ще свият реколтата, продължават да се отразяват върху цената**

Коментар

Медта отново поглежда към 10 000 USD/т

Цената на медта **отново тръгна нагоре**, след като за пет поредни сесии цветният метал загуби близо 2.5%. Основна причина за поскъпването стана решението на Япония да започне да изкупува през този месец облигации на страни от еврозоната. Азиатската държава ще направи това в знак на подкрепа за усилията на Европа да се справи с дълговата криза.

За изкупуването на европейски облигации Япония ще използва част от валутните си резерви. Сред държавите, които може да разчитат на помощ, са Португалия, Испания и Италия, които се подготвят да емитират дълг през тази седмица въпреки високата лихва. От Standard Bank Plc. обявиха, че средната цена на медта през 2011 г. ще бъде 9200 USD/т, или с 22% над нивото от 2010 г. Също така от

Георги Георгиев
georgi.georgiev@pari.bg



” На борсата в Лондон цената на медта с **незабавна доставка достигна 9484 USD/т, което е поскъпване от 1.66%**

финансовата институция **предвиждат** осреднена цена от 10 000 USD/т през 2012 г. Според анализаторите на банката петцифрената стойност на медта не е далеч във времето. Тяхното мнение е, че **увеличеното търсене и дефицитът ще бъдат главната причина за високата цена.**

Прогноза беше дадена и за потреблението на метала през тази година, което ще **превиши с 385 хил. т предлагането.** През 2012 г. дефицитът ще достигне 562 хил. т. На борсата в Лондон цената на медта с **незабавна доставка достигна 9484 USD/т, което е поскъпване от 1.66%.** Осезаемо поскъпване имаше и при другите цветни метали. Никелът се покачи с 3.17% до 24 595 USD/т. Калаят и цинкът поскъпнаха съответно с 1.41 и 1.33% до 26650 USD/т и 2400 USD/т.



► Медта **успя да спечели максимума** от решението на Япония да изкупува европейски дълг

Повишение



► Среброто **добави 1.46% към стойността си до 29.54 USD/тр.у., водено от спекулациите, че европейската дългова криза вече е обхванала и Португалия**

СНИМКИ BLOOMBERG

SOCIETE GENERALE
ЕКСПРЕСБАНК

SGAM Фонд – подфондове предлагани в България	Валута	Емисионна стойност за дата 11.01.2011 г.				Цена при обратно изкупуване (нетна стойност на активите на единица за дата 11.01.2011 г.)		
		Клас А – до 25000 EUR/USD	Клас А – над 25000 EUR/USD*	Клас В	Клас Р	Клас А	Клас В	Клас Р
SGAM ФОНД "КИТАЙСКИ АКЦИИ"	USD	25,6953	25,5717	4067,5941	406,9522	24,7070	4027,3209	398,9727
SGAM ФОНД "АКЦИИ ОТ ИЗТОЧНА ЕВРОПА"	EUR	32,3146	32,1592	3445,0273	102,0000	31,0717	3410,9181	100,0000
SGAM ФОНД "АКЦИИ ЕВРОЗОНА СТОЙНОСТ"	EUR	114,0604	113,5121	110,7702	86,9958	109,6735	109,6735	85,2900
SGAM ФОНД "АКЦИИ ГЛОБАЛНА ЕНЕРГИЯ"	USD	20,0597	19,9633	1664,6719	102,7003	19,2882	1648,1900	100,6866
SGAM ФОНД "АКЦИИ ЗЛАТНИ МИНИ"	USD	39,1849	38,9965	4042,5103	0,0000	37,6778	4002,4854	0,0000
SGAM ФОНД "АКЦИИ НА ВОДЕЩИ ЕВРОПЕЙСКИ КОМПАНИИ"	EUR	31,6234	31,4713	987,7024	0,0000	30,4071	977,9232	0,0000
SGAM ФОНД "ГЛОБАЛНИ АКЦИИ"	USD	32,2247	32,0698	1499,8803	102,0000	30,9853	1485,0300	100,0000
SGAM ФОНД "АКЦИИ НА ВОДЕЩИ АМЕРИКАНСКИ КОМПАНИИ"	USD	27,1875	27,0568	1465,2878	150,7122	26,1418	1450,7800	147,7571
SGAM ФОНД "ЕВРОПЕЙСКИ ОБЛИГАЦИИ"	EUR	41,2188	41,0178	1459,5301	0,0000	40,2135	1452,2688	0,0000
SGAM ФОНД "СВЕТОВНИ ОБЛИГАЦИИ"	USD	44,1428	43,9274	1777,6901	0,0000	43,0661	1768,8459	0,0000
SGAM ФОНД "ПАРИЧЕН ПАЗАР (ШАТСКИ ДОЛАРИ)"	USD	не се предлага	15,9596	1227,8972	не се предлага	15,8802	1221,7883	не се предлага
SGAM ФОНД "ПАРИЧЕН ПАЗАР (ЕВРО)"	EUR	не се предлага	27,6631	1233,1252	не се предлага	27,5255	1226,9902	не се предлага
SGAM ФОНД "ИНДИЙСКИ АКЦИИ"		147,5768	146,8569	1545,0587	148,9058	143,9774	1537,3718	147,4315
SGAM ФОНД "АКЦИИ ЛАТИНСКА АМЕРИКА"		135,7425	135,0803	1194,6234	0,0000	132,4317	1188,6800	0,0000

Обявените цени са в дадената валута и са валидни за поръчки, подадени през преходния работен ден до 11:30 ч. Поръчки, подадени след 11:30 ч. се считат за направени на следващия работен ден. Мин. сума за първоначална инвестиция в SGAM Фонд "Паричен пазар - щатски долари" и SGAM Фонд "Паричен пазар - евро" клас А е 100 000 EUR/USD.

0800 18 888
http://www.sgeb.bg

Управлението на парите е проблем за 90% от хората



► Преобладаващата част от потребителите прилагат базови финансови концепции като спестяване за пенсиониране и за кризисни ситуации

СНИМКА SHUTTERSTOCK

Закономерност Финансовата грамотност значи щастие

► Проучването е установило, че хората с по-висока финансова грамотност следят активно средствата, с които разполагат,

спазват по-висока финансова дисциплина и извършват задълбочени проучвания, преди да вземат финансови решения. Това обяснява маркетинг мениджърът на ING Group Изабел Конър.

► Освен това съществува връзка между финансовата грамотност и емоционалното здраве на съот-

ветния човек.

► По-грамотните финансово хора по-често изпитват чувство на щастие и обратно - по-неграмотните във финансово отношение, както и тези със заеми по-често са подложени на силни отрицателни емоции, свързани със страх, вина и срам.

Потребителите в Индия са най-добре подготвени за кризисни ситуации, докато тези в САЩ са най-зле

Около 90% от потребителите биха искали да управляват по-добре парите си, но или не знаят откъде да започнат, или откъде да получат необходимата информация. Това показва проучване на ING Group за финансовата грамотност и интелигентност на потребителите, проведено в 10 държави - САЩ, Мексико, Холандия, Румъния, Полша, Белгия, Испания, Индия, Корея и Япония. Отговорите на участниците в проучването потребители ги определят в един от четирите профила на финансова грамотност - отличен, добър, основен и слаб. Доколко са грамотни финансово българите и къде попадат в международен план по този показател, ще бъде ясно през февруари, когато ще приключи проучването на ING в България.

Спестявания за пенсия

Начални познания в областта на финансите или основен профил имат около 63% от анкетираните. Те се стремят да приложат на практика базови финансови концепции като спестяване за пенсиониране и за кризисни ситуации. Под 60% от потребителите спестяват за годините след пенсиони-

ране, като този показател варира за различните страни. Например едва 44% от запитаните испанци спестяват за пенсия срещу 79% от респондентите от Индия. Това показва сериозни различия в културата на страните.

Национални особености

Финансовата грамотност и отношението към спестяванията и управлението на личните финанси се различават значително в зависимост от националната принадлежност на анкетираните. Белгийците например споделят, че успяват да организират управлението на финансите си, като едва 26% се определят като неорганизирани. Когато не разполагат с достатъчно средства да покрият разходите си за текущия месец, поляците предприемат съкращаване на разходите - около 71%, и търсят пари назаем - 24%. За потребителите в Румъния управлението на парите не е сложно, но 39% от тях признават, че страдат от липса на време за това. При възникване на непредвиден разход от 1000 USD 44% от американците споделят, че не биха могли да го покрият. Крайни оптимисти са в Мексико, където 90% от анкетираните заявяват, че очакват децата им да се пенсионират със значително по-голямо състояние от тяхното собствено.

Пари назаем

Над 55% от запитаните са

изтеглили заем, а 25% не успяват да се вместят в бюджета си. Като допълнение проучването показва, че 1/3 от отговорилите нямат заделени средства за кризисни ситуации и не са подготвени да покрият неочакван разход от 1000 EUR. Потребителите в Индия са най-добре подготвени за финансова криза, а тези в САЩ - най-неподготвени.

Проучването показва още, че като цяло мъжете имат по-висока финансова култура от жените. По критерия възраст се оказва, че младите са по-добре подготвени на тема финанси. По страни азиатските потребители са много по-запознати и показват най-силно желание да учат повече.

Причини за лошото управление

Най-голям дял от хората - около 27%, не знаят откъде да започнат с управлението на финансите си. Други 26% пък споделят, че отлагат инвестирането на средства. Почти толкова - 24%, признават, че имат нужда от помощ, тъй като не знаят откъде могат да получат информация как се управляват пари.

От липса на време страдат 1/5 от анкетираните. Също толкова пък определят проблема като твърде сложен за тях. Липсата на интерес е причината 8% от потребителите да не се занимават с управление и инвестиране на средства. □

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

Обява за конкурс

за свободна длъжност **главен експерт**
в сектор "Международно сътрудничество и логистични дейности", отдел "Международни отношения и двустранно сътрудничество", дирекция "Европейски въпроси и международно сътрудничество" - 1 щатна бройка

Описание на длъжността: Участие в дейностите, свързани с реализацията на двустранното сътрудничество в областта на труда и социалната политика със сродните чуждестранни министерства, с които Министерство на труда и социалната политика е в договорни отношения и разширяване на двустранната договорна база на Министерство на труда и социалната политика.

Минимални изисквания, предвидени в нормативните актове за заемане на длъжността:

- образование: висше, образователна степен - бакалавър;
- професионален опит - 4 години или придобит III младежи ранг;
- владее на английски език.

Допълнителни умения и квалификации, носещи предимство на кандидатите:

- предпочитани специалности: международни отношения и/или международни икономически отношения и/или от областта на хуманитарните науки;
- владее на немски език;
- компютърни умения за работа с Word, Excel, Internet.

Начин на провеждане на конкурса:

- тест;
- практически изпит - за проверка на нивото на владее на английски език;
- интервю.

Основна месечна заплата - 628 лв.

Необходими документи за участие в конкурса:

- заявление за участие в конкурс /Приложение № 2 към Наредбата за провеждане на конкурсите за държавни служители/;
- декларация по чл. 17, ал. 2, т. 1 от Наредбата за провеждане на конкурсите за държавни служители;
- копие от документ за придобита образователно-квалификационна степен, която се изисква за длъжността;
- копие от документи, удостоверяващи продължителността на професионалния опит;
- копие от документи, удостоверяващи допълнителни умения и квалификации, при наличие на такива.

Документите за участие в конкурса следва да бъдат представени лично или чрез пълномощник /нотариално заверено пълномощно/ в 10-дневен срок от публикуване на обявата в сградата на Министерство на труда и социалната политика на ул. "Триадница" № 2, дирекция "Човешки ресурси и организационно развитие", втори етаж, стая № 16, всеки работен ден от 09:00 до 17:00 часа, телефон за информация: 02/8119 436.

Списъците на допуснатите и недопуснатите до конкурса кандидати и други съобщения във връзка с конкурса ще се обявяват на информационното табло на служебния вход на Министерството на труда и социалната политика на адрес: гр. София, ул. "Триадница" № 2 и на електронната страница на министерството на адрес: www.mtsp.government.bg.

Почти 50 млн. туристи са посетили Ню Йорк миналата година

Бизнесът от сектора е генерирал 31 млрд. USD приходи и вече е петият най-голям работодател в града

Рекордните 48.7 млн. туристи са посетили Ню Йорк през миналата година, съобщиха кметът на града Майкъл Блумбърг. Това е увеличение от 6.8% в сравнение с 2009 г. Приходите от туризъм в града достигат 31 млрд. USD и превръщат индустрията в петия най-голям работодател в Ню Йорк. Повечето посетители са довели и до ръст на заетите в развлекателния и хотелиерския бизнес с 6600 души. Общият брой на хората, които работят в този сектор, надхвърля 320 хил. към края ноември, показва статистиката.

Въпреки това бюджетен дефицит

Въпреки това най-големият град в САЩ по брой на на-



► Майкъл Блумбърг

СНИМКА BLOOMBERG

селението отчита бюджетен дефицит от 4.5 млрд. USD за финансовата година, започнала на 1 юли. Блумбърг разполага с общ бюджет от 67.5 млрд. USD, с които да решава проблемите в града. Кметът положи големи усилия през последните осем години за повишаване популярността на Ню Йорк като туристическа дестинация. Като част от икономическата стратегия за ръст Блумбърг откри 18 офиса за привли-

чане на туристи в Северна и Южна Америка, Европа, Азия и Австралия.

Туристите от САЩ са най-много

Основен принос за отчетените над 30 млрд. USD приходи от туризъм обаче имат американските граждани, обясни Блумбърг. Около 39 млн. туристи от различни части на САЩ са посетили Ню Йорк през миналата година, докато открити 18 офиса за привли-

души. И двете цифри обаче са рекорд за града, посочват от кметството.

Повече и по-скъпи нощувки

Хотелите в Ню Йорк са отчели рекордните 25.7 млн. нощувки, като средната им цена е скочила с 8.9% до 330 USD на нощ. Броят на леглата също е нараснал със 7%, или с 6600 повече стаи в сравнение с 2009 г. Това поставя туристическата индустрия на пето място по заетост в Ню Йорк след търговията, транспорта и комуналните услуги, финансите и бизнес услугите.

Методология

Данните са изготвени от икономически консултанти, като е използвана статистиката на американското министерство на търговията, информацията за пътуванията със самолет и влак, заетостта на хотелите, проучванията и данни за работната сила и др. □

Продукти**ОББ с промоционални условия по ипотечни кредити**

От началото на тази година ОББ предлага промоционална оферта по ипотечни кредити. Банката запазва предпочитаните

лихвени нива от 7% за заеми в евро и 8% в левове до 27 февруари. Предложението е само за закупуване на първо жилище. Максималният размер на кредита, който може да бъде изтеглен от ОББ, е до 500 хил. лв. или 250 хил. EUR. Максималният срок е 35 години,

като изискването е до датата на погасяване на кредита кредитополучателят да е на не повече от 70 години. Банката освобождава клиентите от такса за кандидатстване в периода 1 януари до 27 февруари 2011 г. за всички ипотечни кредити.

БАНКИ И ЗАСТРАХОВАНИЕ**За един по-добър избор на кредит**

Най-честото оплакване на кредитополучателите е неправомерното вдигане на лихвата, обясниха от Асоциация „Активни потребители”

Все по-често отпускането на банков кредит е последвано от недоволство и оплаквания от кредитополучателя. Причините за това обаче невинаги са свързани с недоброръководството на банките и стремежа им да прикрият определени клаузи и параметри на договора. В повечето случаи причината е в самите кандидати за отпускане на заем, които не обръщат достатъчно внимание на написаното в документа или не знаят за каква информация да следят. В тази връзка Асоциацията „Активни потребители” посочва най-важните неща, които трябва да имат предвид кредитополучателите, когато проучват пазара, възможностите за финансиране и вземат решение за кандидатстване за кредит.

Най-честите грешки
Повечето хора просто се надяват да бъдат одобрени за даден кредит и не се интересуват от конкретните оферти на различните финансови институции. Според изпълнителния директор на

асоциацията Богомил Николов това е една от основните грешки. Съветът му е да се сравняват възможно най-много оферти, преди да бъде избран конкретен продукт. „Взимането на кредит не е борба с процедурата по одобрение”, коментира Николов. Той допълни, че ако една банка одобри даден кредитополучател, това ще се случи и при други. По думите му заради това трябва да се обиколят повече банки и да се избере възможно най-изгодната оферта.

Важно е да се гледат не лихвите, а годишният процент на разходите по заема. Всяка банка го посочва. Според Богомил Николов обаче повечето хора се подвеждат по лихвата, която е посочена в рекламните брошури, а тя е само промоционална. След това се оказва, че трябва да плащат повече. Това обикновено не

е скрито от банките, просто кредитополучателите не гледат точните неща, които ще направят избора им по-правилни.

Оплаквания и още оплаквания
„Неправомерното вдигане

на лихвите по ипотечни кредити е най-честата причина за недоволство на кредитополучателите”, обясни Богомил Николов. Той допълни, че има случаи, при които банките изискват повторна оценка на имота, защото по време

на кризата цените на имотите са паднали много, а даденият кредит е по-голям. „Заради по-ниските цени сега финансовите институции искат ипотекиране на втори имот”, каза изпълнителният директор на асоциацията.

При потребителските кредити недоволните са по-малко, защото те са краткосрочни. „Докато кредитополучателят се усети за някоя уловка, той вече е изплатил заема”, обяснява Богомил Николов. **□**

**Стъпки при теглене на потребителски или ипотечен кредит**

- 1** Сравнете, колкото се може повече оферти.
- 2** Пойскайте европейски формуляри с информация по кредита.
- 3** Сравнете годишния процент на разходите, а не просто лихвата, която се предлага.
- 4** Прчетете внимателно договора и обърнете внимание на начина, по който се определя лихвеният процент.
- 5** Изберете вноските на погасяването - дали ще са намаляващи или равни.
- 6** Не забравяйте, че имате 14-дневен срок от сключване на договора, в който може да се откажете от потребителски кредит.
- 7** Внимавайте, когато кредитът е под формата на овърдрафт или кредитна карта, защото там лихвата е по-висока и при по-голямо забавяне ще трябва да платите по-големи лихви.
- 8** Помнете: взимането на кредит не е борба с процедурата по одобрение. Всеки трябва да сравнява офертите и да знае, че ако една банка го одобри за кредит, най-вероятно и другите ще го одобряват.
- 9** Обърнете внимание дали се предвижда такса за предсрочно погасяване на заема.

Очакваният ръст на ИК ще раздвижи и застра

Както през последните няколко години, така и през 2011 г. автомобилните полици ще са най-търсени

Очакваният растеж на brutния вътрешен продукт (БВП) през тази година ще се отрази положително и на застрахователния пазар в България. Това е преобладаващото мнение на мениджъри на общо- и животозастрахователни компании, които в "Пари" потърси за прогноза за движението на пазара през новата 2011 г. Не липсват обаче и мнения, че дори и икономическият ръст няма да се отрази върху сектора. По-голямата част от изпълнителните директори на дружествата обаче поддържат тезата, че пряката зависимост между икономиката и застраховането ще се види през тази година.

Гледни точки

Застрахователите неведнъж са твърдели, че за да върви бизнесът им нагоре, е необходимо развитие на икономиката и повишаване доходите на населението. "Ако се сбъднат прогнозите и се съживи икономиката, ще има подобрение и за застрахователния бизнес", каза Орлин Пенев, председател на УС на Асоциацията на българските застрахователи. Подобно е и мнението на Цветанка Крумова, изпълнителен директор на "ЗАД Армеец" АД. "Очак-

Атанас Христов
atanas.hristov@pari.bg



ванията за съживяване на икономиката ще се отразят положително и на застраховането, защото нашата дейност е следствие на икономическите процеси", коментира Цветанка Крумова.

По думите на Румен Янчев, изпълнителен директор на ЗАД "Булстрад Виена Иншурънс Груп", обаче застраховането няма да извлече много позитиви от очакванията за по-висок БВП. "Не виждам този икономически ръст, който се прогнозира, откъде ще дойде. Може да е примерно от построяването на 100 км магистрала, което като пари е възможно да е много, но не влияе пряко на застраховането", категоричен е Румен Янчев. Според него, за да има пряка зависимост, трябва да се повишават доходите на населението, да се продават повече нови автомобили и недвижими имоти.

Известно разделяне на мненията за влиянието на икономическия ръст върху застраховането се вижда и в прогнозите на изпълнителни директори на животозастрахователни компании. "Не мисля, че ако има подобряване на икономическата обстановка, то ще е такова, че да има силен тласък за продажби на застраховки "Живот", твърди Андрей Александров, изпълнителен директор на ЗАД "Алианс България Живот". Според него животозастраховането никога не е било основен приоритет на потребителя, а по-скоро екстра.

"Подобряването на икономиката ще има положително влияние и върху животозастрахователния пазар, защото тези процеси винаги са свързани", е мнението на Георги Георгиев, изпълнителен директор на "ЗК Уника Живот" АД.

Бутка за колите

Шефовете на общозастрахователните компании са категорични в едно - и през тази година пазарът в България ще е доминиран от "Гражданска отговорност" и "Каско" и това ще са най-търсените продукти. "Колкото и да не ни харесва, автомобил-

ното застраховане се оказва ключът към сърцето на клиентите", каза Цветанка Крумова.

Орлин Пенев също твърди, че автомобилните застраховки ще се търсят най-много, като според него повишаване на обхвата на "Гражданска отговорност" ще помогне за повишение на приходите. "Няма как застрахователи, които не са толкова насочени към автомобилните полици, да дърпат чувствително напред", добави и Румен Янчев. На традиционно сключваните и досега полици ще се разчита и в животозастраховането, обясняват от сектора. "Най-търсени ще са смесена застраховка "Живот", където има покритие на определени рискове и спестовна част, а другият доминиращ продукт ще е пенсионната (рентна) застраховка заради промяната в изискването за стаж при пенсиониране", обясни Андрей Александров.

От животозастрахователните компании очакват и повишаване на интереса към "Живот, свързана с инвестиционен фонд", която стана много популярна при спад в почти всички пазари. Според Георги Георгиев, въпреки че се очаква по-голям интерес, той едва ли ще е толкова

силен заради страха на хората от претърпените загуби от инвестиционни застраховки при срива на фондовите борси. По думите на Андрей Александров тези полици са се раздвижили в последните месеци заради понижението на лихвите по депозитите.

Инвестиции

Застрахователите са на мнение, че и през 2011 г. все още няма да дойде времето за впускане в рискови инвестиции на резервите. Мениджърите са твърдо убедени, че консервативният подход при инвестициите ще продължи, тъй като компаниите все още помнят поуците, които извлякоха от срива на капиталовите пазари и реализираните загуби. Основните инструменти, в които застрахователите избират да държат активите, са държавни ценни книжа, банкови депозити, в по-малка степен корпоративни облигации и акции. Това показват балансите на компаниите от общото и животозастраховането. Позицията на бранша е, че това статукво ще се запази поне още година, въпреки че дружествата имат нужда от по-високи доходи от инвестиционната дейност. □



Повишението на brutния вътрешен продукт няма да ни се отрази

Движещата сила на пазара е само една - автомобилната "Гражданска отговорност". При другите застраховки каквото и да се случи заради малкия им дял, едва ли имат потенциал да дръпнат бързо. Няма и предпоставки за това. Автомобилните полици ще продължат да са водещи на пазара. За да не си такъв застраховател, е необходимо икономиката да се развива, което не е налице. Няма как и застрахователи, които не са толкова насочени към автомобилните полици, да дърпат чувствително напред. В развитите държави автомобилното застраховане заема 30-40% от пазара, дори и в държави, в които има по 40-50 млн. коли. Не виждам този икономически ръст, който се очаква, откъде ще дойде.

Румен Янчев,
изпълнителен директор на ЗАД
"Булстрад Виена Иншурънс Груп"



„Когато прогнозираме ръст или спад, трябва да гледаме и относителния дял на различните продукти

Може да е например от построяването на 100 км магистрала, което като пари възможно да е много, но не влияе пряко на застраховането. За да има пряка зависимост, трябва да се повишават доходите на населението, да се подобрят перспективите за търсене и задържане на работата, да се продават повече нови автомобили и недвижими имоти. Тогава и застраховането ще отчете ръст. Това не става с магическа пръчка. Затова не виждам пряка корелация между прогнозите за ръста на БВП и развитието на застраховането. Преди казахме, че 1% повишение на БВП води до 4-5% ръст на премийните приходи. Сега няма как да стане така. Когато прогнозираме ръст или спад, трябва да гледаме и относителния дял на

различните продукти. Ако през миналата година го нямаше повишението на премиите от "Гражданска отговорност", щеше да има спад в почти всичко. При застраховките "Живот" имаше много откупи. Очакванията са за ново повишаване на цената по "Гражданска отговорност" заради новите изисквания за заделяне на допълнителни резерви.

Скоро никой няма да се впусне в по-рискови инвестиции. Индексите на българската борса почти не мърдат. Всеки ще продължи да инвестира по-консервативно. Чисто спекулативно е възможно да има вложения в акции, но едва ли някой ще рискува парите, особено средствата, предвидени за изплащане на обезщетения. □

Животозастраховане може да постигне

С голям потенциал са застраховките "Живот с инвестиционен фонд", които в последните месеци на 2010 г. се оказаха добра алтернатива на банковите депозити, чиито лихви не са на предни нива. Въпреки това делът на традиционните животозастраховки ще остане най-голям.

По отношение на канали-те за дистрибуция виждам най-голям потенциал за развитие в банковото застраховане. Това е ниша, която не е достатъчно развита. Животозастраховането може да постигне ръст между 5 и 10% през 2011 г. Не мисля, че ако има подобряване на икономическата обстановка, то ще е такова, че да има силен тласък за продажби на застраховки "Живот". Животозастраховане-

Андрей Александров,
изпълнителен директор на ЗАД
"Алианс България Живот"



„Животозастраховането никога не е било основен приоритет на потребителя

ОНОМИКАТА ХОВАНЕТО



СНИМКА SHUTTERSTOCK

ането 10% ръст

то никога не е било основен приоритет на потребителя. То е по-скоро екстра за хората с доходи над средните за страната и алтернатива за инвестиция, когато говорим за застраховка "Живот с инвестиционен фонд".

Два ще са най-търсените продукти - смесена застраховка "Живот", където има покритие на определени рискове и спестовна част. Другата застраховка е пенсионната (рентна) застраховка, имайки предвид промяната в изискването за стаж при пенсиониране и афишираните тенденции за увеличение на пенсионната възраст. С тази застраховка клиентите могат сами да изберат кога да се пенсионират. В "Алианц" ще продължим да инвестираме по-консервативно. ■

Ще продължим да инвестираме консервативно

Застрахователният пазар не съществува сам за себе си, той е следствие на икономиката. До миналата година основният двигател на пазара беше задължителната застраховка "Гражданска отговорност" и не мисля, че нещата ще се променят през тази година. Няма фактори за категорично обръщане на тренда, въпреки че в европейски и световен мащаб застраховането започна да се възстановява и да отчита ръст. Колкото и да не ни харесва, автомобилното застраховане се оказва ключът към сърцето на клиентите. Искам животозастраховането да заеме своето подобаващо място, но засега няма фактори за това. Очакванията за съживяване на икономиката ще се отразят положително и на

Цветанка Крумова,
изпълнителен директор на "Зад
Армеец" АД



Очакванията за съживяване на икономиката ще се отразят положително и на застраховането, защото нашата дейност е следствие на икономическите процеси

застраховането. От гледна точка на бизнес клиентите има директна връзка. При гражданския пазар голямо влияние имат доходите на населението.

Трудно ми е да прогнозирам дали ще има ръст или спад през тази година и какъв ще е той. Тези анализи се базират на макроданните за икономиката.

Застрахователите са притиснати от ниските доходи от инвестиции. Въпреки това очаквам да се запази консервативният подход при инвестиране на резервите заради контрола на пазара и поуките от финансовата криза. Това ще попречи на компаниите да се впуснат в по-рискови и по-доходни инвестиции. ■

Ще доминират автомобилните ПОЛИЦИ

Трябва и на нашата улица да изгрее слънце през тази година. Ако се повишат продажбите на нови автомобили, ще има ръст и на премиите по застраховка "Каско". По-голям обхват на "Гражданска отговорност" също ще помогне за повишение на приходите. Стагнацията на пазара ще продължи и през тази година. Възможно е да има ръст на премиите приходи в края на 2011 г., ако се повиши обхватът на "Гражданската отговорност" и се продадат повече полици. Цените на задължителната застраховка също се повишават и това може допълнително да доведе до по-високи приходи.

Ще продължи да доминира автомобилното застраховане, което в момента е със 72% дял от пазара. Това ще са и най-търсените полици

Орлин Пенев,
председател на УС на Асоциацията на българските застрахователи



Цените на "Гражданска отговорност" също се повишават и това може допълнително да доведе до по-високи приходи

от клиентите през тази година. Ако се сбъднат прогнозите и се съживи икономиката, ще има подобрение и за застрахователния бизнес. ■

Ще отчетем по-добър ръст през 2011 г.

Предполагам, че през тази година ще имаме по-добър ръст на приходите. Най-търсените продукти ще продължат да са стандартните застраховки "Живот". Вероятно ще има повишение и на застраховките, свързани с кредитирането, тъй като се очаква и този сектор да се раздвижи през 2011 г. Повишението на премиите приходи ще е 7-8% през 2011 г.

Има известно раздвижване, поне при нашето дружество, при застраховката "Живот, свързана с инвестиционен фонд", но все още е твърде слабо. Страхът на хората все още е голям, защото понесоха загуби от инвестиционните си застраховки. Пръв обаче ще се раздвижи пазарът на класическите животозастрахователни продукти и след това този на инвестиционните полици.

Подобряването на икономиката ще има положително влияние и върху животозастрахователния пазар, защото тези процеси винаги са свързани

Георги Георгиев,
изпълнителен директор на "ЗК
Уника Живот" АД



Подобряването на икономиката ще има положително влияние и върху животозастрахователния пазар, защото тези процеси винаги са свързани

тите ни. Зависи какво точно ще се подобри и с колко. Ако има негативни тенденции в икономиката, това е лошо и за нас. Вярно е и обратното - когато се повишава икономиката, ние също извличаме позитиви. Относно инвестициите мога да кажа, че "Уника Живот" ще продължи с консервативната политика по отношение на инвестиране на резервите. ■

ДОКУМЕНТИРАНЕ НА ДОСТАВКИТЕ НА ГОРИВА ЧРЕЗ ЕЛЕКТРОННА СИСТЕМА С ФИСКАЛНА ПАМЕТ

Казус 1



При продажба на дребно на течни горива се е наложила схема за продажби, при която по силата на сключен договор при зареждане на горивото клиентът ползва магнитни карти за зареждане, издадени от търговец на едро. Чрез магнитната карта се извършва регистрирането на продажбата между търговеца на едро и клиента, но цената за закупените горива се заплаща месечно по банков път. Търговецът на едро е предоставил възможност на клиентите да зареждат горива и от бензиностанции, които не са негова собственост. От друга страна, собствениците на тези бензиностанции са се задължили да зареждат гориво на клиентите на търговеца на едро, приносители на издадените от същия магнитни карти, като разплащането между търговеца на едро и бензиностанцията се извършва на определени периоди от време по банков път. Бензиностанциите издават на клиентите фискална касова бележка.

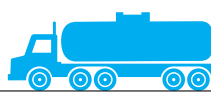
Решения

Документиране на доставки на дребно на течни горива чрез ЕСФП, собственост на лице (собственик на бензиностанция), различно от доставчика на горивата

Поначало в случаите на зареждане на горива от бензиностанции, стопанисвани от лица, различни от доставчика по договора за зареждане с магнитни карти, са налице две доставки:

- доставка между лицето, стопанисващо бензиностанцията (доставчик), и доставчика на горива по договор за зареждане с

Казус 2



При продажба на едро на течни горива, намиращи се в данъчен склад по смисъла на Закона за акцизите и данъчните складове, осъществявана от търговец на едро, собственик на горивата, към друг търговец на едро - трето лице. Търговецът на едро възлага на лицензиария складодържател да измери съответното количество гориво и да го предаде на третото лице. Отчитането на продадените горива се извършва чрез система за измерване, която е собственост на складодържателя. Същият издава на третото лице фискална касова бележка.

Кога настъпва данъчното събитие за посочените доставки, отчитането им и признаването на правото на данъчен кредит, съответно на признаването за данъчни цели на счетоводните разходи, особено във връзка с отчитането на продажбите на горива чрез електронна система с фискална памет (ЕСФП) в случаите, при които фискалната касова бележка е издадена на клиента от лице, различно от търговеца на едро?

магнитна карта (получател) и

- доставка между доставчика по договор за зареждане с магнитна карта (доставчик) и крайния клиент (получател).

Преминаването на собствеността върху горивата по схемата от тези две доставки се извършва на практика едновременно.

1 По отношение на клиента

При сключен договор за периодично зареждане на горива с магнитни карти от бензиностанции, които не са собственост на

доставчика по договора, за удостоверяване на тези доставки получателът по доставката (клиентът) следва да притежава фактура, издадена от доставчика (търговеца на едро), с когото същият е сключил договора. Това се налага, тъй като на основание чл. 113, ал. 1 от Закона за данък върху добавената стойност (ЗДДС) всяко данъчно задължено лице - доставчик, е длъжно да издаде фактура за извършената от него доставка на стока. На основание чл. 113, ал. 4 от ЗДДС търговецът на едро е длъжен в





5-дневен срок от датата на възникване на данъчното събитие за доставката да издаде фактура. Предвид характера на тези доставки следва да се приеме, че същите са с периодично изпълнение и съгласно чл. 26, ал. 5 от ЗДДС всеки период, за който е уговорено плащане, се смята за отделна доставка и данъчното събитие за нея възниква на датата, на която плащането е станало дължимо. В тази връзка данъчното събитие възниква на датата, на която съгласно договора между търговеца на едро и клиента следва да се извърши плащането.

В случаите, когато клиентът зарежда горива от бензиностанциите, които не са собственост на търговеца на едро (съгласно Наредба № Н-18 издава на клиента от свое име фискални касови бележки от ЕСФП за регистриране и отчитане на тези доставки.

Приспадане на данъчен кредит

По отношение правото на приспадане на данъчен кредит за клиентите - получатели по тези доставки, такова ще е налице, в случай че са изпълнени условията на чл. 69 и 71 от ЗДДС и когато не са налице ограниченията, посочени в чл. 70 от същия закон. Съгласно чл. 71, т. 1 от ЗДДС, за да упражни правото си на приспадане на данъчен кредит, лицето следва да притежава данъчен документ, съставен в съответствие с изискванията на чл. 114 и 115 от същия закон, в който данъкът е посочен на отделен ред - по отношение на доставки на стоки или услуги, по които лицето е получател. Необходимо условие за упражняване правото на приспадане на данъчен кредит е лицата да притежават фактура или известие към фактура. В случая клиентът ще прите-

жава фактура, издадена от търговеца на едро, и условието, посочено в чл. 71, т. 1 от ЗДДС, ще е налице.

По отношение на признаването на този разход за целите на ЗКПО за лицата, получатели на тези доставки, същият следва да бъде признат поначало за данъчни цели (освен ако не са налице никакви други обстоятелства, водещи до непризнаване) независимо от обстоятелството, че клиентът ще притежава фактура, издадена от търговеца на едро, и фискални касови бележки, издадени от бензиностанцията.

Свободата на търговските и гражданските отношения и усложнените такива в гореизложената схема са основателна причина фискалната касова бележка да е издадена от лице, различно от доставчика. Това се дължи на обстоятелството, че на основание чл. 3, ал. 2 от Наредба № Н-18 от 2006 г. бензиностанцията е задължена да издаде фискална бележка при зареждането на горивата чрез средствата за измерване, независимо че плащането се извършва по банков път. В същото време това зареждане представлява доставка от търговеца на едро към клиента, осъществена чрез бензиностанцията.

При извършване на контрол задължените лица могат да докажат всички тези обстоятелства чрез сключените договори и конкретните счетоводни документи за тяхното изпълнение (фактури, платежни нареждания, фискални бележки и т.н.), като всички тези доказателства следва да се преценяват в тяхната съвкупност, а не взети отделно и сами за себе си.

2 По отношение на бензиностанциите и търговците на едро

Тази доставка също е с периодично изпълнение предвид факта, че длъжникът - бензиностанцията, трябва в течение на определено време да извърши редица еднакви престации,

които се повтарят през определени или неопределени периоди от време. На основание чл. 26, ал. 5 от ЗДДС всеки период, за който е уговорено плащане, се смята за отделна доставка и данъчното събитие за нея възниква на датата, на която плащането е станало дължимо, като за нея доставчикът съгласно чл. 113, ал. 4 от ЗДДС е длъжен да издаде фактура в 5-дневен срок от датата на възникване на данъчното събитие за доставката.

Тъй като доставката от бензиностанцията към търговеца на едро фактически не представлява доставка, осъществена чрез средства за измерване на разход, а такава, отчитана по документален път, за нея е неприложима разпоредбата на чл. 3, ал. 2 от Наредба № Н-18. Това е така предвид сложните отношения, възникващи по силата на два паралелно действащи договора:

- между бензиностанцията и търговеца на едро и
- между търговеца на едро и клиента.

При тези взаимоотношения има фактически само една продажба, извършена чрез средства за измерване на разход - продажбата от търговеца на едро към клиента, осъществена чрез бензиностанцията.

За едновременно извършването с нея втора доставка - от бензиностанцията към търговеца на едро, не се извършва измерване, а отчитане въз основа на извършеното вече измерване по първата доставка. Бензиностанцията продава на търговеца на едро, давайки/зареждайки течното гориво на клиента.

За доставката от бензиностанцията към търговеца на едро касова бележка от ЕСФП не следва да се издава. Поради това наличието на фактура с издател бензиностанцията и получател търговецът на едро е достатъчно за документирането на счетоводните разходи с оглед признаването им за данъчни цели.

II

Документиране на доставки на едро на течни горива чрез ЕСФП, собственост на лице ("лицензиран складодържател") по смисъла на Закона за акцизите и данъчните складове (ЗАДС), различно от доставчика на горивата

Когато се извършват доставки на течни горива, складирани от собственика им в "данъчен склад" по смисъла на ЗАДС, по които доставчик е търговец на едро - лице,

различно от "лицензирания складодържател", аналогично на горните разсъждения, доставките следва да бъдат регистрирани и отчетени чрез издаване на фискални касови бележки от ЕСФП. В тези случаи издател на фискалните касови бележки

ще е лицензираният складодържател. За лицата - получатели по тези доставки по отношение на правото на приспадане на данъчен кредит и по отношение на признаването за данъчни цели на този разход, е валидно изложеното по-горе.

Бурлеската е мъртва, да живее бурлеската!

Кабаретното шоу на френската трупа Neo Retro посещава София за втори път

Когато нещо е много вкусно и съблазнително, задължително отваря апетит за още и трябва да се повтори. Ето защо не ни изненада решението на The Smugglers Collective само месеци по-късно да ни поднесе отново програмата на бурлеските от групата Neo Retro на Lady Flo. Първото шоу на скандалните девойки мина много успешно пред препълнения клуб Soul in Da Hole през октомври.

Петте изкушители

Този път ще се представят европейските танцьорки Lady Flo, която, макар и ръководител на Neo Retro, е прелъстителна като дебютантка, берлинската Lada Redstar, която владее ледената страна на горещия темперамент, лондонската Lalla Morte, която съчетава екзотична грация с ретро сексапил, Mademoiselle O от Париж, която наблюдава на изненадата, и лондонската Lady An Angel, която обича да си играе с огъня. Шоуто ще бъде утре (13 януари) в Sofia Live Club.

The Smugglers Collective ще се погрижат за музикалното оформление с най-доброто от Rhythm&Blues, Swing и Rock'n'Roll музиката от средата на миналия век до днес. Те понатрупаха известност не само със своите суинг партита, но и като подгрыващи на оркестъра на Дюк Елингтън.

А за онези, които искат да надникнат зад кулисите на бурлеската, Lady Flo орга-

” Какво е бурлеската? Не просто шоу, а и фешън, и игра. На класическа съблазън, на красиво тяло в чаша шампанско, на целувка по ръката, на невероятна женственост. И всичко това е подправено от кабаретно шоу. И Жената с главна буква се забелязва заради и чрез своята женственост. Няма тайни на бурлеската като шоу. Жената и привлекателността й сама по себе си са тайната

Lady Flo, артистичен директор на групата Neo Retro, preg dnes.bg

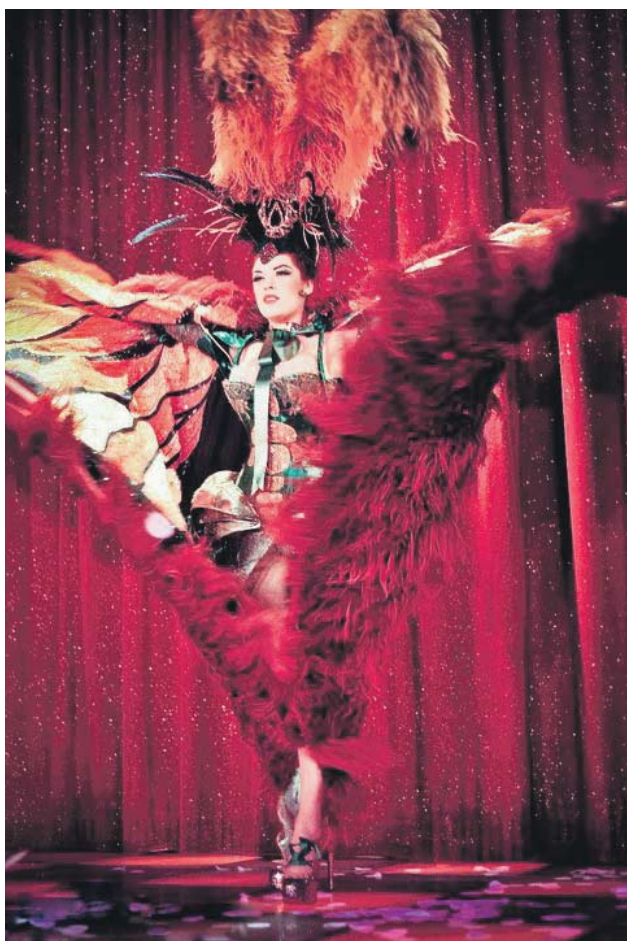
низира уъркшоп по танци и хореография тази вечер - 12 януари - от 20.00 ч в танцов комплекс Dance Academy (danceacademy.bg).

История

Малкото хора, които знаят какво значи бурлеска, я свързват с полуголи стриптийзърки, покрити с карнавални пера и цветни лепенки на зърната. Всъщност бурлеската е един от жанровете, без които днешното комедийно шоу нямаше да е това, което е. Всеки път, когато Слави осмива



► Макар и ръководител на Neo Retro, Lady Flo е прелъстителна като гебюмантка



► Берлинската Lada Redstar владее ледената страна на горещия темперамент

политиците или в някое предаване имитират Big Brother, гледате бурлеска в действие.

Терминът идва от испанската дума за шега - burla - и още през XVIII век обозначава сатирични произведения с комедийен характер. През XIX век бурлеската се обособява като сценичен жанр, в който участват само жени. Целта ѝ е пародия на оперната и театралната сцена, както и на събитията от политическия и светския живот.

Момичетата, наричани просто бурлески, изграждат гротесков образ на популярните красавици на времето и изиграват важна роля в еманципацията на жената през XVIII и XIX век. Но въпреки опита бурлеската да бъде облечена в интелектуална значимост, нейната основна

атракция си остава сексът - под формата на циничен хумор и неприлично облечени жени.

До 1860 г. британската бурлеска разчита най-вече на пишните разгопени форми, за да поддържа интереса на публиката. През Викторианската епоха, когато порядъчните жени стигат до крайности, за да прикрият формите си, идеята за млади дами в чорапогащи на сцената е голямо предизвикателство. Тези спектакли по-скоро разчитат на имиджа на звездите, участващи в тях, отколкото на качеството на сценария или музиката.

Пробивът

В края на 1860 г. британската трупа на Лидия Томпсън става една от най-големите сензации в Ню Йорк. Разгопени танцьорки в ролята на сексуални агресори, съчетаващи сексапил и забавление, и то под ръководството на жена, са нещо немислимо за края на XIX век. Нищо чудно, че мъжете и по-приключенски настроените им съпруги се тълпят, превръщайки първото шоу в Ню Йорк в най-горещото събитие на годината.

” Група груби и тромави комедианти, подкрепени от двадесетина хористки - някои хубави, някои по-овехтели. На места комедиантите бяха смешни, но скечовете като цяло - груби и цинични

Чарли Чаплин, за бурлеската, 1910 г.

Голота на сцената

През 20-те години бурлеска-клубовете въвеждат стриптийза като опит да се предложи нещо, което в девилът, филмите и радиото не могат. Разсъбличането, от една страна, привлича тълпи от мъже, но от друга, създава отрицателна репутация на бурлеската.

Първоначално пресата възхвалява бурлеските, но под натиска на църквата и реформаторите постепенно започва да я осъжда като „непристойна“, което обаче само я прави по-желана и популярна. Въпреки възмущението на моралистите бурлеската остава на печал-

ба през по-голямата част от Голямата депресия.

През 30-те години на XX в. стриптийзърките се движат по тънката линия между възбудата и приличието - „пълната програма“ би ги пратила в затвора за нарушаване на обществените порядки. Някои придават на стриптийза артистичен привкус и се превръщат в истински звезди. Лепенките за зърна обикновено са достатъчни, за да държат полицията настрана, макар че моралистите ги смятат за по-вулгарни и от голата гърд.

С появата на порнографията интересът към представленията осезаемо спада. В края на XX век обаче се заражда носталгия по истинската бурлеска - по дръзкото предизвикателство на социалните и сексуалните норми, поднесено с хумор и духовитост. Можем смело да кажем, че днес бурлеската е жива и кикотът ѝ още ехти.

Теодора Мусева

Използвани са материали от musicals101.com.

Снимките са прегосставени от The Smugglers Collective

20

► лв. е цената на билета предварително, а в деня на събитието - 25 лв.